

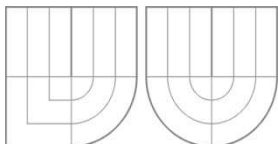
VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT

ÚSTAV FINANCÍ

DEPARTMENT OF FINANCES

VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVEK ZE SPOLEČNÉHO JMĚNÍ MANŽELŮ

RECOVERY OF DEBTS FROM COMMON PROPERTY OF MARRIED COUPLE

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR THESIS

AUTOR PRÁCE

DANA GEBAUEROVÁ

AUTHOR

VEDOUCÍ PRÁCE

MGR. HELENA MUSILOVÁ

SUPERVISOR

BRNO 2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Gebauerová Dana

Daňové poradenství (6202R006)

Ředitel ústavu Vám v souladu se zákonem č.111/1998 o vysokých školách, Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně a Směrnicí děkana pro realizaci bakalářských a magisterských studijních programů zadává bakalářskou práci s názvem:

Vymáhání pohledávek ze společného jmění manželů

v anglickém jazyce:

Recovery of Debts from Common Property of married Couple

Pokyny pro vypracování:

Úvod

Teoretická východiska práce

Analýza problému a současná situace

Vlastní návrhy řešení

Závěr

Seznam použité literatury

Přílohy

Seznam odborné literatury:

KINDL, M., ŠÍMA, A., DAVID, O. Občanské právo procesní. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 407 s. ISBN 978-7380-098-7

STAVINHOVÁ, J., HLAVSA, P. Civilní proces a organizace soudnictví. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita: Doplněk, 2003. 660 s. ISBN 80-210-3271-5

WINTEROVÁ, A. a kol. Civilní právo procesní. 4. aktualiz. vydání. Praha: Linde, 2006. 729 s. ISBN 80-7201-595-8

DVOŘÁKOVÁ J., FRANCOVÁ M., Rozvody, rozchody a zánik partnerství, 2008, ASPI, 256 s. ISBN 978-80-7357-350-8

NOVÁK T., POKORNÁ A., Peníze a manželství, 2007, Grada Publishing, 128 s. ISBN 978-80-247-1618-3

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Helena Musilová

Termín odevzdání bakalářské práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2008/2009.

L.S.

Ing. Pavel Svirák, Dr.

Ředitel ústavu

doc. RNDr. Anna Putnová, Ph.D., MBA

Děkan fakulty

V Brně, dne 19.05.2009

Anotace

Bakalářská práce se zabývá problematikou vymáhání pohledávek ze společného jmění manželů. Práce si klade za cíl zjištění a rozbor nedostatků právní úpravy týkající se problematiky vymáhání pohledávek ze společného jmění manželů a předložení návrhů na zlepšení efektivnosti vymáhání těchto pohledávek.

Annotation

Presented work for Bachelor degree deals with problems of enforcement of claims and debts that come from the common property of a married couple. The aim of the work is the ascertainment and analysis of precept of law concerning with enforcement of claims. Follows presentation of proposals to improvement of effectiveness of enforcement of these claims.

Klíčová slova

Exekuce, výkon rozhodnutí, společné jmění manželů, pohledávka, závazek, věřitel, dlužník

Keywords

Execution, execution of resolution, common property of married couple, debt, engagement, creditor, debtor

Bibliografická citace mé práce:

GEBAUEROVÁ, D. *Vymáhání pohledávek ze společného jmění manželů*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, 2009. 64 s. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Helena Musilová.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je původní a zpracovala jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem ve své práci neporušila autorská práva (ve smyslu Zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

V Brně dne 25.května 2009

Podpis

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji paní Mgr. Heleně Musilové, Judr. Editě Lebedové a Ing. Janě Polachové za cenné rady a odbornou pomoc.

Obsah

Úvod	9
1. Teoretická východiska práce.....	10
1.1 Základy vývoje právní úpravy majetkového společenství manželů.....	10
1.1.1 Obecný občanský zákoník (1811).....	10
1.1.2 Zákon o právu rodinném (1949).....	11
1.2.3 Občanský zákoník (1964)	12
1.2 Platná právní úprava.....	13
1.2.1 Aktiva.....	13
1.2.2 Pasiva	15
1.2.3 Úprava rozsahu společného jmění manželů	16
1.2.4 Rozsah zrušení společného jmění manželů	17
1.2.5 Zúžení společného jmění manželů	17
1.2.6 Pochybnosti společného jmění manželů	18
1.3 Výkon rozhodnutí pro vykonatelnou pohledávku.....	18
1.3.1 Účastníci řízení	18
1.3.2 Jednotlivé způsoby výkonu rozhodnutí	18
1.3.3 Součinnost soudu.....	19
1.3.4 Prohlášení o majetku povinného	21
1.3.5 Návrh na výkon rozhodnutí	21
1.3.6 Provedení výkonu rozhodnutí.....	23
1.3.7 Zastavení výkonu rozhodnutí	24
1.4 Exekuce	26
1.4.1 Provedení exekuce	27
1.4.2 Návrh na nařízení exekuce	27
1.4.3 Exekuční příkaz	29
1.4.4 Způsob provedení exekuce	30
1.5 Insolvence a oddlužení	30

1.5.1 Účastníci	31
1.5.2 Zahájení insolvenčního řízení	31
1.5.3 Úpadek	32
1.5.4 Oddlužení.....	33
1.5.5 Rozhodnutí o návrhu na povolení oddlužení	34
1.5.6 Postavení věřitelů a jejich pohledávek	35
2. Analýza problému a současná situace	37
2.1 Dispozice se společným jmění manželů	37
2.2 Dohoda o vypořádání společného jmění manželů	38
2.3 Zánik společného jmění manželů	39
2.4 Porovnání bezpodílového spoluvlastnictví manželů a společného jmění manželů	39
2.5 Výkon rozhodnutí	41
2.5.1 Výkon rozhodnutí a poslechné jmění manželů	41
2.5.2 Vylučovací žaloba	43
2.5.3 Dohoda o vypořádání společného jmění manželů vůči věřitelům.....	44
2.5.4 Nevýhody soudního výkonu rozhodnutí	44
2.6 Zánik a vypořádání společného jmění manželů podle insolvenčního zákona.	45
2.6.1 Srovnání oddlužení a konkursu	46
2.6.2 Protikrizová novela insolvenčního zákona	46
2.7 Závěr analýzy	46
Vlastní návrhy řešení	49
Závěr	51
Saeznam použité literatury	52
Seznam příloh	53

Úvod

Problematika vymáhání pohledávek je velmi široká a obsáhlá. Ve své práci jsem se zaměřím na vymáhání pohledávek ze společného jmění manželů. Oblast společného jmění manželů jsem si vybrala z toho důvodu, že se tato problematika může týkat opravdu každého z nás. Většina lidí vstupujících do manželství si neuvědomuje, že tato významná událost má i své stinné stránky.

Finance jsou relativně častou příčinou manželských sporů. Narůstání dluhů a neschopnost splácení vede až k exekučnímu řízení. Tato situace zapříčiňuje manželskou nepohodu a pravidelně se opakující spory mezi manžely, kdy finančně silnější partner chce svoji neutralitu, která však nemusí mít takový průběh jaký by si představoval. (3, str.33)

Cílem mé práce je zjištění a rozbor nedostatků právní úpravy týkající se problematiky vymáhání pohledávek ze společného jmění manželů a předložení návrhů na zlepšení efektivnosti vymáhání těchto pohledávek.

V teoretické části bakalářské práce se budu zabývat historickým vývojem právní úpravy společného jmění manželů, majetkem tvořící společné jmění manželů a na úpravu rozsahu společného jmění manželů. Vymezím základní pojmy exekuce, soudního výkonu rozhodnutí a insolvence.

V analytické části bakalářské práce budu srovnávat dřívější právní úpravu bezpodílového spoluvlastnictví manželů a platnou právní úpravu společného jmění manželů. Porovnáám soudní výkon rozhodnutí a exekuci prostřednictvím soudního exekutora. Srovnám konkurs a oddlužení. Z těchto srovnání by mělo vyplynout, která možnost vymáhání pohledávek je nejefektivnější.

Ve vlastních návrhách řešení se pokusím zjistit nedostatky vymáhání pohledávek exekucí, soudního výkonu rozhodnutí a insolvenčí a napsat návrhy na zlepšení efektivnosti vymáhání.

1. Teoretická východiska práce

Zdráhá-li se některý z manželů (dlužník) zaplatit svůj závazek, i když mu byla doručena upomínka k zaplacení, může příjemce peněz (věřitel) podat návrh k soudu. V této chvíli si musíme uvědomit, jestli je pro nás jako věřitele, lepší vymáhat pohledávku prostřednictvím soudního exekutora nebo soudem. Věřitel si musí uvědomit, která z možností je pro něho nejlepší. Teprve po schválení návrhu se pohledávka stává vykonatelnou a dochází k samotnému vymáhání. Další možností je danou situaci řešit některým ze způsobů insolvenčního zákona.

Pohledávka se vymáhá i po druhém manželovi a důležitou roli hraje společné jmění manželů. Nejdříve se zaměřím na vývoj právní úpravy společného jmění manželů a na možnosti změny rozsahu společného jmění manželů. Poté vymezím základní informace o exekuci, soudním výkonu rozhodnutí a o insolvenční.

1.1 Základy vývoje právní úpravy majetkového společenství manželů

Společné jmění manželů má svůj historický vývoj. Od nepaměti uzavírali lidé manželství. V dávných dobách bylo nespíš na jednotlivých lidských a kulturních společenstvích, jak manželé naloží se svým majetkem. Každá společnost měla určité svá pravidla a nepsané zákony, podle kterých se celá společnost musela řídit. Základ právní úpravy majetkových vztahů mezi manžely je Obecný občanský zákoník z roku 1811. Na tehdejší Československu se právní forma majetkového společenství manželů objevila v roce 1949 jako zákon o právu rodinném. V roce 1964 byla majetková úprava vyňata z práva rodinného a přenesena do občanského zákoníku. V roce 1998 byla provedena novela občanského zákoníku, která platí dodnes.

1.1.1 Obecný občanský zákoník (1811)

„Tradiční civilistický přístup k výzkumu určitého soukromoprávního institutu začíná zpravidla výkladem úpravy v právu římském a na jejím dalším historickém vývoji ukazuje institut v jeho historické košatosti. Abstraktní právní formy, pro které se stalo římské právo pramenem právní úpravy kontinentálního práva, však v případě úpravy majetkových vztahů mezi manžely nenajdeme. Jinak řečeno, římské právo východiskem těchto vztahů zásadně není, na rozdíl od institutů práva závazkového, které z římského

práva dodnes vycházejí. Majetkové právo manželské bylo daleko více než v jiné oblasti právní úpravy ovlivněno právem zvykovým. Proto hodnocení vlivu římského práva na úpravu majetkových vztahů mezi manžely není v literatuře jednoznačné.

Například J. Blažke uvádí, že majetkové právo manželské v evropských právních řádech bylo ve svých základních zásadách pod silnějším vlivem římského práva proto, že v této oblasti byla právní úprava dílem zákonodárství světského, zatímco osobní práva manželská od středověku až do nejnovějších dob byla upravována zákonodárstvím církevním. Zásada odděleného majetku manželů a modifikovaný dotální systém byly podle Blažkeho základem právní úpravy majetkových vztahů mezi manžely v obecném Občanském zákoníku.

Kromě principu odděleného majetku Obecný zákoník občanský umožňoval manželům, aby si smluvně založili majetkové společenství pod názvem společenství statků (§ 1233 obecného občanského zákoníku).'' (1, str. 38)

1.1.2 Zákon o právu rodinném (1949)

Historicky se právní forma majetkového společenství mezi manžely jako zákonná objevila na území dřívějšího Československa v zákoně o právu rodinném č. 265/1949 Sb. (§ 22 až 29), který vstoupil v účinnost 1.1.1950. Ve srovnání s předchozím právním stavem se jednalo o zásadní změnu právní úpravy majetkových vztahů mezi manžely. Zákonem o právu rodinném byl do československého práva zaveden institut zákonného majetkového společenství manželů. Podle § 22 tohoto zákona jmění, jehož nabude kterýkoli z manželů v době trvání manželství vyjma toho, čeho nabude dědictvím nebo darem, a toho, co slouží jeho osobním potřebám nebo výkonu jeho povolání, tvořilo jeho získaný majetek.

Získaným majetkem bylo každé jmění nabyté jinak než darem nebo děděním a jmění nesloužící osobním potřebám a výkonu povolání. Získaným majetkem byl i výnos samostatného majetku (úroky, nájemné), předměty domácího zařízení, nábytek, obrazy, koberce a vůbec všechny majetkové přírůstky (výhry na los, pojistné prémie, odměny za mimořádné výkony).

Rozsah majetkového společenství vyplýval ze zákona. Zákonná úprava zahrnovala majetek, který byl nabytý za trvání manželství v době účinnosti zákona, tj. od 1.ledna 1950, a to i když manželství bylo uzavřeno před tímto datem.(1, str. 40)

1.1.3 Občanský zákoník (1964)

- a) „Právní úprava majetkových vztahů byla r. 1964 vyňata z práva rodinného a přenesena do občanského zákoníku. Občanský zákoník z r.1964 koncepci zákonného majetkového práva společenství nepřevzal a majetkové vztahy mezi manžely vyjádřil v právní formě bezpodílového spoluvlastnictví manželů. Tato změna právní úpravy je v novějších pracích hodnocena nejen jako dramatická, nýbrž i značně problematická. Pojmovým znakem bezpodílovosti se osobní spoluvlastnictví manželů podstatně a typicky odlišuje od osobního spoluvlastnictví podílového. U spoluvlastnictví podílového vyjadřuje podíl míru účasti společníka na společné věci, zatímco u spoluvlastnictví bezpodílového není míra této účasti vůbec vyjádřena, a to ani podílem, ani jiným vnějším způsobem. Spoluvlastníky jsou manželé žijící v rodinném a spotřebním společenství, u nichž takové vymezení účasti na společné věci není na místě.
- b) Bezpodílové spoluvlastnictví manželů tvořilo vše, co mohlo být předmětem osobního vlastnictví a co bylo nabyto některým z manželů za trvání manželství, s výjimkou věcí získaných dědictvím a darem. Vyloučeny byly věci, které svou povahou a užíváním sloužily osobní spotřebě nebo výkonu povolání jednoho z manželů. Za hlavní zdroj vlastnictví se v době přijetí občanského zákoníku považovala především práce občana ve prospěch společnosti (příjmy z členství v JZD, z pracovního poměru).
Pohledávky a dluhy do bezpodílového spoluvlastnictví manželů nepatřily.

Právní úprava bezpodílového spoluvlastnictví manželů začleněná do občanského zákoníku svou stručností ke zlepšení právního stavu nepřispěla. Spíše naopak. Zákon kogentní úpravou materie neposkytl vůbec prostor pro realizaci autonomie vůle manželů, ani prostor pro nezbytné soudní uvážení. Připomenout lze těžkosti nastalé při

určování předmětu bezpodílového spoluvlastnictví manželů, které především souvisely s přijatou koncepcí vlastnického práva, jehož předmětem mohly být jen věci.“(1,str.41)

1.2 Platná právní úprava

Dříve bylo bezpodílové spoluvlastnictví manželů, které nahradilo na základě novely občanského zákoníku č.91/98 Sb., účinné od 1.8.1998 společné jmění manželů. Společné jmění manželů znamená, že každý z manželů je nadále vlastníkem celé věci, přičemž jeho vlastnické právo je omezeno stejným vlastnickým právem druhého manžela. (2, str.49)

Společné jmění manželů tvoří:

- a) majetek nabytý některým z manželů nebo jimi oběma společně za trvání manželství- aktiva, s výjimkou majetku získaného dědictvím nebo darem, majetku nabytého jedním z manželů za majetek náležející do výlučného vlastnictví tohoto manžela, jakož i věcí, které podlévají povahy sloouží osobní potřebě jen jednoho z manželů, a věcí vydaných v rámci předpisů o restituci majetku jednoho z manželů, který měl vydanou věc ve vlastnictví před uzavřením manželství, a nebo jemuž byla věc vydána jako právnímu nástupci původního vlastníka,
- b) závazky – pasiva, které některému z manželů nebo oběma manželům společně vznikly za trvání manželství, s výjimkou závazků týkajících se majetku, který náleží výhradně jednomu z nich, a závazků, jejichž rozsah přesahuje míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů, které převzal jeden z nich bez souhlasu druhého.(7)

1.2.1 Aktiva

Do společné jmění manželů patří vše, co jeden či oba manželé nabudou ode dne sňatku až do zániku manželství – do dne smrti jednoho z manželů, do dne právní moci rozsudku o rozvodu manželství, do dne prohlášení konkursu na majetek jednoho z manželů, do rozhodnutí trestního soudu o propadnutí majetku nebo jeho části či

propadnutí věci státu, do dne prohlášení manžela za mrtvého nebo do dne právní moci rozhodnutí soudu o prohlášení manželství za neplatné. Nezáleží přitom vůbec na tom, zda manželé spolu žijí či nikoliv.

Do společného jmění spadají zejména:

- příjmy manželů, ať již plynoucí z pracovního poměru, či z podnikání,
- příjmy ze sociálního zabezpečení, tj. důchody, dávky apod.
- odměny a honoráře umělců, příjmy ze smluv nakladatelských, odměny za vynálezy, zlepšovací návrhy a autorská díla,
- vyplacené prémie,
- výhry ze sázek loterií, věci získané výhrou ve věcné loterii nebo slosovací akci,
- plnění ze smlouvy pojistné, pokud bylo trvání manželství ve prospěch kteréhokoliv z manželů realizováno,
- výnosy, užitky a přírůstky věcí bez ohledu na to, zda jsou tyto věci ve společném jmění manželů či ve výlučném majetku jednoho z manželů (nikoli však přístavba nemovitosti, kterou měl jeden z manželů před sňatkem, která je součástí věci, jež je ve výlučném vlastnictví jednoho z manželů), především příjmy nájemného z nemovitostí patřících jednomu či oběma manželům,
- úroky získané v době manželství z vkladu jednoho z manželů,
- nemovitosti, které byly v době manželství koupeny (pokud ovšem ve smlouvě nebylo uvedeno, že nemovitost kupuje pouze jeden z manželů ze svých výlučných finančních prostředků),
- postavený dům, pokud v době manželství došlo u nadzemní stavby k vytvoření stavu, kde je již jednoznačně a nezaměnitelným způsobem patrné alespoň dispoziční řešení prvního nadzemního podlaží, a to bez ohledu na vydání kolaudačního rozhodnutí,

- byty koupené i byty nabyté do vlastnictví v rámci privatizace bytového fondu atd.
- s účinností od 1.8.1998 bylo novelou občanského zákoníku (dále jen obč.zák.) výslovně zakotveno, že stane-li se jeden z manželů za trvání manželství společníkem obchodní společnosti nebo členem družstva, nezakládá nabytí podílu, včetně akcií, ani nabytí členských práv a povinností členů družstva, účast druhého manžela na této společnosti nebo družstvu, s výjimkou bytových družstev. Zákon však hovoří pouze o účasti druhého manžela, což znamená, že druhý manžel se nestane automaticky společníkem společnosti či členem družstva, avšak zákon nevylučuje obchodní podíl ze společného jmění manželů.

Věci mohou být nabyty do společného jmění i vydržením, tj. pokud má oprávněný držitel (i jeho právní předchůdce) věc nepřetržitě v držbě v dobré víře po dobu tří let, jde-li o movitost, a po dobu deseti let, jde-li o nemovitost.

Od 1.8.1998 patří do společného jmění manželů na rozdíl od dřívější úpravy i věci sloužící k výkonu povolání a podnikání jednoho z manželů.

1.2.2 Pasiva

Společné jmění manželů tvoří od 1.8.1998 též závazky, které některému z manželů nebo oběma manželům společně vznikly za trvání manželství (zejména dluhy z půjček včetně úroků), s výjimkou závazků týkajících se majetku, který náleží výhradně jednomu z nich a s výjimkou závazků, jejichž rozsah přesahuje míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů, které převzal jeden z nich bez souhlasu druhého. Ustanovení §145 odst.3 obč.zák. nerozlišuje mezi důvody vzniku závazků náležejících do společného jmění manželů, z čehož se v intencích §489 obč.zák. podává, že jde o závazky, jež mohly vzniknout z právních úkonů, zejména ze smluv, jakož i ze způsobené škody, z bezdůvodného obohacení nebo z jiných skutečností uvedených v zákoně. Za společné závazky odpovídají manželé veškerým svým majetkem, tj. i majetkem náležejícím výlučně jednomu z manželů! (2, str. 49-53)

1.2.3 Úprava rozsahu společného jmění manželů

Manželé si můžou rozsah společného jmění upravit různými způsoby. Smlouvou uzavřenou formou notářského zápisu lze rozšířit nebo zúžit stanovený rozsah společného jmění manželů. Takto mohou manželé změnit rozsah majetku a závazků nabytých či vzniklých v budoucnosti, ale i majetku a závazků, které již tvoří jejich společné jmění. Předmětem této smlouvy mohou být i jednotlivé majetkové hodnoty a závazky. Jestliže je předmětem smlouvy nemovitost, která již náleží do společného jmění manželů nebo do výlučného majetku jednoho z nich, nabývá smlouva účinnosti vkladem do katastru nemovitostí. Manželé mohou dále smlouvou uzavřenou formou notářského zápisu vyhradit zcela nebo zčásti vznik společného jmění manželů ke dni zániku manželství, pokud nejde o věci tvořící obvyklé vybavení společné domácnosti. Muž a žena, kteří chtějí uzavřít manželství, mohou smlouvou uzavřenou formou notářského zápisu upravit své budoucí majetkové vztahy v manželství obdobně.

Manželé se mohou vůči jiné osobě na smlouvu uvedenou v předcházejících odstavcích odvolat jen tehdy, jestliže je jí obsah této smlouvy znám. (7)

Narozdíl od dřívější právní úpravy mohou muž i žena, kteří plánují svatbu, upravit své majetkové vztahy.

Racionální jádro má tento postup za předpokladu, že jeden ze snoubenců v budoucnu očekává v lepším případě výrazně vyšší příjmy než druhý, eventuálně „zrcadlově“ v horším případě očekává vyšší závazky. Ty by mohly být pro druhého z dvojice nepřijatelné. Je ale nutné vědět, že na tuto smlouvu se mohou manželé vůči třetí osobě odvolávat, jen jestli je jí obsah jejich smlouvy znám. Tedy smlouva nás chrání, jen pokud o ní ostatní lidé vědí. Smlouvou možno předejít konfliktům při eventuálním majetkovém vypořádání. Lze například navrhnout pro případ rozvodu rentu. Bude patřit tomu, kdo v podobném případě bude oprávněn požadovat po bývalém partnerovi příspěvek na přiměřenou výživu. (3, str.49)

1.2.4 Rozsah zrušení společného jmění manželů

Muž a žena, kteří chtějí uzavřít manželství, a manželé mohou rozšířit nebo zúžit zákonem stanovený rozsah společného jmění manželů nebo mohou vyhradit zcela nebo zčásti vznik společného jmění manželů ke dni zániku manželství, pokud nejde o věci tvořící obvyklé vybavení společné domácnosti (§ 143a obč. zák.). Společné jmění manželů tedy nyní nelze úplně zrušit. Věci tvořící obvyklé vybavení společné domácnosti jsou vždy ve společném jmění manželů. I nyní tak existují manželské páry, které této možnosti využily a nemají žádný společný majetek.(2, str.63)

1.2.5 Zúžení společného jmění manželů

Zúžení společného jmění manželů až na věci tvořící obvyklé vybavení domácnosti může provést ze závažných důvodů i soud. Na návrh některého z manželů soud zúží společné jmění manželů až na věci tvořící obvyklé vybavení společné domácnosti v případě, že jeden z manželů získal oprávnění k podnikatelské činnosti nebo se stal neomezeně ručícím společníkem obchodní společnosti. Je-li podnikatelská činnost po rozhodnutí soudu vykonávána podnikatelem společně nebo za pomoci manžela, který není podnikatelem, rozdělí se mezi ně příjmy z podnikání v poměru stanoveném písemnou smlouvou; nebyla-li taková smlouva uzavřena, rozdělí se příjmy rovným dílem. Jestliže o společném jmění manželů bylo rozhodnuto na návrh některého z manželů o zúžení společné jmění manželů až na věci tvořící obvyklé vybavení společné domácnosti v případě, že jeden z manželů získal oprávnění k podnikatelské činnosti nebo se stal neomezeně ručícím společníkem obchodní společnosti, může být rozšířeno do předchozího rozsahu jen rozhodnutím soudu vydaným na návrh jednoho z manželů.(7)

Jestliže dojde k zúžení společného jmění manželů, je třeba je vypořádat, a to přímo v dohodě sepsané notářem nebo samostatnou dohodou do tří let od zúžení.

Citované ustanovení § 143a obč. zák. však obsahuje i odstavec čtvrtý, podle kterého se mohou manželé vůči jiné osobě na smlouvu uvedenou v předcházejících odstavcích odvolat jen tehdy, jestliže je jí obsah této smlouvy znám. V praxi tyto dohody zpravidla nechrání druhého manžela před dluhy, ke kterým se jeden z manželů zavázal. Naprostá

většina dohod o zúžení společného jmění totiž není známa dlužníkovým věřitelům. Před dluhy tak ochrání druhého manžela pouze včasný rozvod manželství. (2, str.65)

1.2.6 Pochybnosti společného jmění manželů

Při úpravě rozsahu společného jmění manželů může vyvstat pochybnost o tom, zda konkrétní věc či závazek je či není ve společném jmění manželů. Má se za to, že majetek nabytý a závazky vzniklé za trvání manželství tvoří společné jmění manželů, pokud není prokázán opak (§144 obč.zák.). Jedná se o tzv. vyvratitelnou právní domněnku, kterou do občanského zákoníku výslovně zakotvila novela v roce 1998. Již dříve však soudní praxe z této zásady vycházela pod heslem „v pochybnostech ve prospěch BSM“ (tedy bezpodílového spoluvlastnictví manželů). Manžel, který tvrdí, že věc je v jeho výlučném vlastnictví, nese důkazní břemeno. Pokud tuto skutečnost neprokáže, bude mít soud za to, že věc je ve společném jmění manželů. (2, str 55)

1.3 Výkon rozhodnutí pro vykonatelnou pohledávku

Jestliže dlužník například svůj dluh v dohodnuté lhůtě může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

1.3.1 Účastníci řízení

„Účastníky řízení jsou při výkonu rozhodnutí oprávněný a povinný. Jsou-li nařízeným výkonem rozhodnutí postiženy věci nebo práva patřící do společného jmění manželů, je účastníkem řízení, pokud jde o tyto majetkové hodnoty, i manžel povinného.“ (6)

1.3.2 Jednotlivé způsoby výkonu rozhodnutí

„Výkon rozhodnutí ukládající zaplacení peněžité částky lze provést:

- srážkami ze mzdy,
- přikázáním pohledávky,

- příkaz k výplatě z účtu u peněžního ústavu
- prodejem movitých věcí a nemovitostí,
- prodejem podniku,
- zřízením soudcovského zástavního práva k nemovitostem.

Výkon rozhodnutí, ukládající jinou povinnost než zaplacení peněžité částky, se řídí povahou uložené povinnosti.

Lze jej provést:

- vyklizením,
- odebráním věci,
- rozdělením společné věci,
- provedením prací a výkonů.

Výkon rozhodnutí prodejem zástavy je možný pro zajištěnou pohledávku provést prodejem zastavených movitých a nemovitých věcí, věcí hromadných, souborů věcí a bytů nebo nebytových prostorů ve vlastnictví podle zvláštního zákona, příkázáním zastavené peněžité pohledávky a postižením zastavených jiných majetkových práv.“ (6)

1.3.3 Součinnost soudu

Před započítáním samotného výkonu pohledávky má věřitel ze zákona (§ 259 a následující občanského soudního řádu) několik možností jak za pomoci součinnosti soudu vyzvat dlužníka k dobrovolnému plnění nebo zjistit údaje následně nezbytné k výkonu pohledávky.

Požádá-li o to oprávněný před podáním návrhu na výkon rozhodnutí nebo při podání tohoto návrhu a považuje-li to předseda senátu za účelné, předvolá povinného a vyzve ho k dobrovolnému splnění povinnosti, kterou mu ukládá rozhodnutí.

Věřitel, který je oprávněným z vykonatelné peněžní pohledávky, může soudu před podáním návrhu na výkon rozhodnutí navrhnout, aby předvolal povinného a vyzval ho k prohlášení o majetku dle §260a občanského soudního řádu (dále jen OSŘ).

Jestliže povinná osoba nemá způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu nebo jsou-li povinným obec, vyšší územně samosprávný celek nebo právnická osoba, označí oprávněný podle možnosti osoby, které je třeba předvolat.

Soud však k návrhu na prohlášení o majetku vyhoví jen tehdy, připojí-li oprávněný k návrhu:

- listiny osvědčující, že jeho pohledávka nebyla nebo nemohla být ani s pomocí zjištěných údajů soudem uspokojena výkonem rozhodnutí přikázáním pohledávky z účtu povinného u peněžního ústavu,
- stejnopis rozhodnutí, opatřený potvrzením o jeho vykonatelnosti, nebo jinou listinu potřebnou k nařízení výkonu rozhodnutí; stejnopis rozhodnutí není třeba připojit, jestliže se návrh podává u soudu, který o věci rozhodoval jako soud prvního stupně.

Návrhu na prohlášení majetku však jsou i přes žádost oprávněného a splnění výše uvedených skutečností nevyhoví, jestliže:

- a) byla povinnému povolena v rámci konkurzního řízení ochranná lhůta,
- b) byl na majetek povinného prohlášen konkurz,
- c) byl u povinného podán návrh na vyrovnání,
- d) byla u povinného zavedená nucená správa podle zvláštního zákona.

Předvolaný bude k soudu předveden, jestliže se ádně nedostaví bez včasné omluvy.

Možnost vyhýbat se jednání k prohlášení o majetku nebo toto svou nepřítomností opakovaně odkládat je tak výrazně omezena.

Vedle zjištění výše uvedených informací je významným důsledkem prohlášení o majetku také skutečnost, že právní úkony povinného týkající se jeho majetku, které učinil poté, co bylo předvolanému doručeno k prohlášení o majetku, jsou vůči oprávněnému neúčinné.

Tímto způsobem je tak vůči oprávněnému zabráněno důsledkům nežádoucích dispozic povinného s majetkem potom, co se povinný dozvěděl o pravděpodobném úmyslu oprávněného zahájit vůči povinnému výkon rozhodnutí. (6)

1.3.4 Prohlášení o majetku povinného

„Exekutor je oprávněn nahlédnout do soudního spisu o prohlášení majetku povinného nebo soudu navrhnout, aby předvolal povinného a vyzval ho k prohlášení o svém majetku.

Jestliže podá exekutor návrh na prohlášení o majetku, postupuje soud podle ustanovení § 250a až 260h občanského soudního řádu; soud návrhu vyhoví ve lhůtě 15 dnů. Ustanovení § 260b odst. 1 občanského soudního řádu se nepoužije. K návrhu na prohlášení o majetku exekutor připojí exekuční titul, ledaže se návrh podává u soudu, který ve věci rozhodoval jako soud prvního stupně. V ostatním má exekutor stejná práva, jaká ustanovení občanského soudního řádu upravující prohlášení o majetku přiznávají oprávněnému.“ (6)

1.3.5 Návrh na výkon rozhodnutí

Vedle obecných náležitostí podání je potřeba v návrhu na výkon rozhodnutí ukládajícího zaplacení peněžité částky zejména uvést, jakým způsobem má být výkon rozhodnutí proveden.

Je-li tedy navrhován výkon rozhodnutí:

- srážkami ze mzdy, je třeba označit v návrhu toho, vůči komu má povinný nárok na mzdu (plátce mzdy),
- příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu, je třeba označit v návrhu peněžní ústav a číslo účtu, z něhož má být pohledávka odepsána; označí-li oprávněný více účtů povinného u téhož peněžního ústavu, uvede také pořadí, v jakém z nich má být pohledávka odepsána.

- Prikázáním jiné peněžité pohledávky, je třeba označit v návrhu osobu, vůči které má povinný pohledávku (dlužník povinného), a uvede důvod pohledávky.

K návrhu na výkon rozhodnutí je třeba připojit stejnopis rozhodnutí, opatřený potvrzením o jeho vykonatelnosti (tedy o jeho nabytí právní moci).

Potvrzení o vykonatelnosti je možno získat u soudu, který o věci rozhodoval jako soud prvního stupně.

Stejnopis rozhodnutí s vyznačenou vykonatelností však není třeba připojit, jestliže se návrh na výkon rozhodnutí podává u soudu, který o věci rozhodoval jako soud prvního stupně. V takovém případě totiž soud prvního stupně potvrdí vykonatelnost přímo na našem návrhu k výkonu rozhodnutí.

Jestliže oprávněný navrhl výkon rozhodnutí způsobem, který je zřejmě nevhodný, zejména vzhledem k nepoměru výše pohledávky oprávněného a ceny předmětu, z něhož má být uspokojení této pohledávky dosaženo, může soud nařídit, a to po slyšení oprávněného, výkon rozhodnutí jiným způsobem.

Soud ovšem zamítne návrh na výkon rozhodnutí, jestliže je již z návrhu zřejmé, že by výtěžek, kterého by se dosáhlo, nepostačil ani ke krytí nákladů výkonu rozhodnutí.

Výkon rozhodnutí na majetek patřící do společného jmění manželů lze nařídit také tehdy, jde-li o vydobytí závazku, který vznikl za trvání manželství jen jednomu z manželů. Za majetek patřící do společného jmění povinného a jeho manžela se pro účely nařízení výkonu rozhodnutí považuje také majetek, který netvoří součást společného jmění manželů jen proto, že byl smlouvou zúžen zákonem stanovený rozsah společného jmění manželů nebo že byl smlouvou vyhrazen vznik společného jmění ke dni zániku manželství. Při výkonu rozhodnutí se nepřihlíží ke smlouvě, kterou byl zúžen zákonem stanovený rozsah společného jmění manželů o majetek, který patřil do společného jmění v době vzniku vymáhané pohledávky. Totéž platí, byl-li zákonem stanovený rozsah společného jmění manželů smlouvou rozšířen o majetek povinného, který nepatřil do společného jmění v době vzniku vymáhané pohledávky.(4, str.51-55)

1.3.6 Provedení výkonu rozhodnutí

Soud se postará o provedení výkonu rozhodnutí po nařízení výkonu rozhodnutí.. Jednotlivé úkony při provádění výkonu rozhodnutí může činit zaměstnanec soudu (vykonavatel), stanoví-li tak zákon nebo zvláštní právní předpisy, nebo pověří-li ho tím předseda senátu; při své činnosti se řídí pokyny předsedy senátu. Upustit od dalšího provádění výkonu rozhodnutí bez příkazu předsedy senátu může vykonavatel jen tehdy, když s tím souhlasí oprávněný anebo splní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá rozhodnutí. Je-li třeba, aby vykonavatel v souvislosti s úkony provedení výkonu rozhodnutí podal žalobu nebo jiný návrh na zahájení řízení u soudu nebo jiného orgánu, učiní tak jménem státu. Na návrh může soud odložit provedení výkonu rozhodnutí, jestliže se povinný bez své viny ocitl přechodně v takovém postavení, že by neprodlený výkon rozhodnutí mohl mít pro něho nebo pro příslušníky jeho rodiny zvláště nepříznivé následky a oprávněný by nebyl odkladem výkonu rozhodnutí vážně poškozen. I bez návrhu povinného může soud odložit provedení výkonu rozhodnutí, lze-li očekávat, že výkon rozhodnutí bude zastaven.

Právo k majetku, které nepřipouští výkon rozhodnutí, lze uplatnit vůči oprávněnému návrhem na vyloučení věci z výkonu rozhodnutí v řízení. Obdobně se postupuje, byl-li nařízeným výkonem rozhodnutí poškozen majetek, patřící do společného jmění manželů nebo který se považuje za součást společného jmění manželů, avšak vymáhaný závazek vznikl za trvání manželství jen jednomu z manželů při používání majetku, který

- a) podle smlouvy o zúžení zákonem stanoveného rozsahu společného jmění manželů nebo podle smlouvy o vyhrazení vzniku společného jmění ke dni zániku manželství nepatřil do společného jmění manželů, a oprávněnému byl v době vzniku vymáhané pohledávky znám obsah smlouvy,
- b) náležel výhradně povinnému proto, že jej nabyt před manželstvím, dědictvím, darem, za majetek náležející do jeho výlučného majetku nebo podle předpisů o restituci majetku, který měl ve vlastnictví před uzavřením manželství nebo který mu byl vydán jako právnímu nástupci původního vlastníka, anebo že slouží podle své povahy jen jeho osobní potřebě.

Na návrh může soud odložit provedení výkonu rozhodnutí, jestliže se povinný bez své viny ocitl přechodně v takovém postavení, že by neprodlený výkon rozhodnutí mohl mít

pro něho nebo pro příslušníky jeho rodiny zvláště nepříznivé následky a oprávněný by nebyl odkladem výkonu rozhodnutí vážně poškozen. I bez návrhu povinného může soud odložit provedení výkonu rozhodnutí, lze-li očekávat, že výkon rozhodnutí bude zastaven (§ 268 OSŘ).

Právo k majetku, které nepřipouští výkon rozhodnutí, lze uplatnit vůči oprávněnému návrhem na vyloučení věci z výkonu rozhodnutí v řízení podle třetí části OSŘ. Obdobně podle odstavce 1 se postupuje, byl-li nařízeným výkonem rozhodnutí postižen majetek patřící do společného jmění manželů nebo který se považuje za součást společného jmění manželů (§ 262a odst. 1), avšak vymáhaný závazek vznikl za trvání manželství jen jednomu z manželů, který

- a) podle smlouvy o zúžení zákonem stanoveného rozsahu společného jmění manželů nebo podle smlouvy o vyhrazení vzniku společného jmění ke dni zániku manželství nepatřil do společného jmění manželů, a oprávněnému byl v době vzniku vymáhané pohledávky znám obsah smlouvy,
- b) náležel výhradně povinnému proto, že si jej nabyl před manželstvím, dědictvím, darem, za majetek náležející do jeho výlučného majetku nebo podle předpisů o restituci majetku, který měl ve vlastnictví před uzavřením manželství nebo který mu byl vydán jako právnímu nástupci původního vlastníka, a nebo že slouží podle své povahy jen jeho osobní potřebě. (6)

1.3.7 Zastavení výkonu rozhodnutí

„Výkon rozhodnutí bude zastaven, jestliže

- a) byl nařízen, ačkoli se rozhodnutí dosud nestalo vykonatelným;
- b) rozhodnutí, které je podkladem výkonu, bylo po nařízení výkonu zrušeno nebo se stalo neúčinným;
- c) zastavení výkonu rozhodnutí navrhl ten, kdo navrhl jeho nařízení;
- d) výkon rozhodnutí postihuje věci, které jsou z něho podle § 321 a § 322 vyloučeny;

- e) průběh výkonu rozhodnutí ukazuje, že výtěžek, kterého jím bude dosaženo, nepostačí ani ke krytí jeho nákladů;
- f) bylo pravomocně rozhodnuto, že výkon rozhodnutí postihuje majetek, k němuž má někdo právo nepřipouštějící výkon rozhodnutí (§ 267);
- g) po vydání rozhodnutí zaniklo právo jím přiznané, ledaže byl tento výkon rozhodnutí již proveden; bylo-li právo přiznáno rozsudkem pro zmeškání, bude výkon rozhodnutí zastaven i tehdy, jestliže právo zaniklo před vydáním tohoto rozsudku;
- h) výkon rozhodnutí je nepřípustný, protože je tu jiný důvod, pro který rozhodnutí nelze vykonat.“

Výkon rozhodnutí bude zastaven též tehdy, jestliže povinný provedl z vymáhané peněžité pohledávky oprávněného srážku stanovenou zvláštními předpisy a odvedl tuto srážku příslušnému orgánu, a to v rozsahu, v jakém byl povinen tuto srážku provést.

Výkon rozhodnutí bude zastaven také tehdy, jestliže prodejem zástavy zaniklo zástavní právo. Týká-li se nařízeného výkonu rozhodnutí některý z důvodů zastavení jen z části nebo byl-li výkon rozhodnutí nařízen v rozsahu širším, než jaký stačí k uspokojení oprávněného, bude výkon rozhodnutí zastaven částečně. Nařízený výkon rozhodnutí zastaví soud na návrh nebo i bez návrhu.

Podle ustanovení o zastavení výkonu rozhodnutí nerozhoduje exekutor o zastavení exekuce. Nesloží-li oprávněný ve lhůtě určené exekutorem přiměřenou zálohu na náklady exekuce, soud na návrh exekutora exekuci zastaví. Soud exekuci nezastaví pouze tehdy, jsou-li splněny podmínky pro osvobození oprávněného podle zvláštního právního předpisu. Rozhodnutí o zastavení exekuce se doručí oprávněnému, povinnému, exekutorovi pověřenému provedením exekuce a katastrálnímu úřadu, v obvodu jehož územní působnosti se nachází sídlo soudu, který exekuci nařídil.(6)

1.4 Exekuce

Pod pojmem exekuce bývá často označován výkon rozhodnutí. Exekuce je asi v současné době nejrychlejší a nejúčinnější nástroj k vymáhání pohledávek. Většinou se jedná o vymožení peněz z dlužníka (povinného), který nesplácí své dluhy věřiteli (oprávněnému). exekuci provádí soudní exekutor (dále jen "exekutor"), což je fyzická osoba splňující předpoklady podle zákona o exekutorech a exekuční činnosti, kterou stát pověřil exekutorským úřadem. V rámci pověření exekutorským úřadem exekutor provádí nucený výkon exekučních titulů (dále jen "exekuční činnost") a další činnost podle tohoto zákona.

Exekutor vykonává exekuční činnost nezávisle. Při výkonu exekuční činnosti je vázáný jen Ústavou České republiky, zákony, jinými právními předpisy a rozhodnutími soudu vydanými v řízení o výkonu rozhodnutí a exekučním řízení.

Exekutor má postavení veřejného činitele při výkonu exekuční činnosti, sepisování exekutorských zápisů a při činnostech vykonávaných z pověření soudu podle zvláštního právního předpisu.

Exekutor je povinen uzavřít smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s výkonem exekuční činnosti, a prokázat se stejnopisem nebo ověřenou kopií této smlouvy Komoře do 30 dnů po svém jmenování exekutorem. Jestliže exekutor zaměstnává zaměstnance, je povinen uzavřít smlouvu o pojištění své odpovědnosti i za škodu způsobenou jeho zaměstnanci v souvislosti s činností podle tohoto zákona.

Pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s výkonem exekuční činnosti, musí trvat po celou dobu výkonu exekutorského úřadu. (9)

1.4.1 Provedení exekuce

Exekuci provede ten exekutor, kterého v návrhu na provedení exekuce navrhne oprávněný a kterého soud svým rozhodnutím pověří provedením exekuce. Úkony exekutora se považují za úkony soudu.

Exekutor je vyloučen z provedení exekuce, jestliže se zřetelem na jeho poměr k věci, k účastníkům exekučního řízení nebo k jejich zástupcům je tu důvod pochybovat o jeho nepodjatosti. Důvodem k vyloučení exekutora nejsou okolnosti, které spočívají v postupu exekutora v exekučním řízení o projednávané věci. Jakmile se exekutor dozví o skutečnosti, pro kterou je vyloučen, oznámí ji neprodleně soudu. V řízení může zatím učinit jen takové úkony, které nesnesou odkladu.

Účastníci exekučního řízení mají právo vyjádřit se k osobě exekutora; o tom musí být exekutorem poučení.

Exekutor je povinen zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o nichž se dozvěděl při provádění exekuční nebo další činnosti.

Exekutor odpovídá za škodu tomu, komu ji způsobil v souvislosti s činností podle tohoto zákona. Exekutor odpovídá za škodu i tehdy, byla-li škoda způsobena při výkonu exekuční nebo další činnosti jeho zaměstnancem; případná odpovědnost této osoby podle zvláštních předpisů tím není dotčena. Exekutor se odpovědnosti zproští, prokáže-li, že škodě nemohlo být zabráněno ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze na něm požadovat. Odpovědnost státu za škodu podle zvláštního právního předpisu tím není dotčena. (9)

1.4.2 Návrh na nařízení exekuce

Exekuci lze nařídit jen na návrh oprávněného nebo na návrh toho, kdo prokáže, že na něho přešlo nebo bylo převedeno právo z rozhodnutí podle § 36 odst. 3 a 5 (dále jen "oprávněný").

Nesplní-li povinný dobrovolně to, co mu ukládá exekuční zákon, může oprávněný podat návrh na nařízení exekuce.

Exekutor, kterému došel návrh oprávněného na nařízení exekuce, předloží tento návrh spolu s exekucním titulem nejpozději do 15 dnů soudu a požádá ho o udělení pověření k provedení exekuce. Je-li návrh nesrozumitelný nebo neobsahuje všechny stanovené náležitosti nebo je neurčitý, běží lhůta k předložení návrhu soudu až ode dne doručení oprávněného nebo doplněného návrhu, popřípadě exekucního titulu exekutorovi.

Soud usnesením nařídí exekuci a jejím provedením pověří exekutora do 15 dnů, jestliže jsou splněny všechny zákonem stanovené předpoklady pro nařízení exekuce, jinak návrh zamítne. Soud nařídí exekuci, aniž by stanovil, jakým způsobem má být exekuce provedena.

Usnesení se doručí exekutorovi, oprávněnému, povinnému a orgánu, který je podle zvláštních právních předpisů pověřen vedením evidence zástavních práv k movitým věcem, evidence majitelů a držitelů motorových vozidel a centrální evidence exekucí, orgánům pověřeným vedením evidence (rejstříků) právnických osob, Středisku cenných papírů, osobě, která je podle zvláštního právního předpisu pověřena vedením ústřední evidence hospodářských zvířat a zvířete ve farmářském chovu, a katastrálnímu úřadu, v obvodu jehož územní působnosti se nachází sídlo soudu, který exekuci nařídil.

Usnesení o nařízení exekuce se doručí oprávněnému a povinnému do vlastních rukou. Odepře-li povinný usnesení o nařízení exekuce přijmout, je usnesení doručeno dnem, kdy jeho přijetí bylo odepřeno; o tom musí být povinný poučen doručovatelem.

Povinnému nesmí být usnesení o nařízení exekuce doručeno dříve než exekutorovi a oprávněnému.

Po doručení usnesení o nařízení exekuce nesmí povinný nakládat se svým majetkem včetně nemovitostí a majetku patřícího do společného jmění manželů, vyjma běžné obchodní činnosti, uspokojování základních životních potřeb, udržování a správy majetku. Právní úkon, kterým povinný porušil tuto povinnost, je neplatný.

Exekutor může požádat exekucní soud o ustanovení opatrovníka povinnému, jehož pobyt není znám, kterému se nepodařilo doručit usnesení o nařízení exekuce na adresu jeho sídla nebo na jinou známou adresu v České republice nebo v cizině, který byl stížen duševní poruchou nebo z jiných zdravotních důvodů se nemůže nikoliv jen po přechodnou dobu účastnit řízení nebo který není schopen srozumitelně se vyjadřovat.

Požádá-li oprávněný soud o změnu exekutora, soud po vyjádření exekutora jej pověření zproští, jsou-li pro to důvody zvláštního zřetele hodné. V takovém případě pověří soud provedením exekuce exekutora, kterého navrhne oprávněný, a věc mu připsen postoupí. Účinky původního návrhu oprávněného na nařízení exekuce zůstávají zachovány. Odměna exekutora, který byl zproštěn pověření, se vypočítá tak, jako by došlo k zastavení exekuce.

Proti usnesení o nařízení exekuce je přípustné odvolání, v němž nelze namítat jiné skutečnosti než ty, jež jsou rozhodné pro nařízení exekuce; k ostatním soud nepřihlédne a nařízení exekuce potvrdí. Neobsahuje-li odvolání skutečnosti rozhodné pro nařízení exekuce nebo neobsahuje-li žádné skutečnosti, soud usnesením odvolání odmítne.

Exekutor pověřený provedením exekuce činí i bez návrhu úkony směřující k jejímu provedení.

Exekutor je povinen provádět exekuce v pořadí, v jakém mu byla doručena usnesení o nařízení exekuce.

Exekutor upustí od provedení exekuce jen tehdy, splní-li povinný dobrovolně to, co mu ukládá exekuční titul, a uhradí náklady exekuce. Prováděl-li exekutor exekuci prodejem nemovitosti, popřípadě podniku, oznámí příslušnému katastrálnímu úřadu, že upustil od provedení exekuce.

Účastníci exekučního řízení, odklad a zastavení exekučního řízení, prohlášení o majetku je stejné jako u výkonu rozhodnutí. (9)

1.4.3 Exekuční příkaz

„Exekutor poté, co mu bylo doručeno usnesení o nařízení exekuce, posoudí, jakým způsobem bude exekuce provedena, a vydá exekuční příkaz ohledně majetku, který má být exekucí postižen. Exekučním příkazem se rozumí příkaz k provedení exekuce některým ze způsobů uvedených v tomto zákoně.

Exekuční příkaz má účinky nařízení výkonu rozhodnutí podle občanského soudního řádu. Podle exekučního příkazu se exekuce provede po právní moci usnesení o nařízení exekuce.

Proti exekučnímu příkazu není přípustný opravný prostředek.

Majetek, který je postižen exekučním příkazem, nesmí povinný převést na jiného, zatížit ho nebo s ním jinak nakládat. Právní úkon, kterým povinný porušil tuto povinnost, je neplatný.“ (9)

1.4.4 Způsoby provedení exekuce

Exekuci lze provést jen způsoby uvedenými v zákoně o exekutorech a exekuční činnosti.

Způsob provedení exekuce určí exekutor, který může exekuci provést více způsoby, popřípadě i všemi zákonem stanovenými způsoby. K provedení exekuce více nebo všemi zákonem stanovenými způsoby lze přistoupit současně nebo postupně.

Exekuci ukládající zaplacení peněžité částky lze provést

- a) srážkami ze mzdy a jiných příjmů,
- b) přikázáním pohledávky
- c) prodejem movitých věcí a nemovitostí,
- d) prodejem podniku.

Způsob exekuce ukládající jinou povinnost než zaplacení peněžité částky se řídí povahou uložené povinnosti. Takovou exekuci lze provést

- a) vyklizením,
- b) odebráním věci,
- c) rozdělením společné věci,
- d) provedením prací a výkonů.

Exekuci prodejem zástavy lze pro zajištěnou pohledávku provést prodejem zastavených movitých věcí a nemovitostí. (9)

1.5 Insolvence a oddlužení

Zákon č.328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání platil do 1.ledna 2008. Od této doby platí současně zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Řízení zahájená do 1.1.2008 se řeší podle zákona č.328/1991 Sb., o konkursu a

vyrovnání a řízení zahájena od 1.1.2008 podle zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení - insolvenční zákon(dále jen insol.zák.). Přínosem nové právní úpravy je zejména posílení postavení věřitele a zřízení veřejně přístupného elektronického insolvenčního rejstříku jako významného zdroje informací o průběhu jednotlivých insolvenčních řízení.

Zákon o o úpadku a způsobech jeho řešení upravuje:

- a) řešení úpadku a hrozícího úpadku dlužníka soudním řízením některým ze stanovených způsobů tak, aby došlo k uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčeným dlužníkovým úpadkem nebo hrozícím úpadkem a k co nejvyššímu a zásadně poměrnému uspokojení dlužníkových věřitelů,
- b) oddlužení dlužníka.(10)

1.5.1 Účastníci řízení

Účastníky insolvenčního řízení jsou dlužník a věřitelé, kteří uplatňují své právo vůči dlužníku. V insolvenčním řízení není přípustné vedlejší účastenství. Nejde-li o přihlášené věřitele, jsou jiné osoby uplatňující své právo v insolvenčním řízení účastníky tohoto řízení jen po dobu, po kterou insolvenční soud o tomto právu jedná a rozhoduje. Účastníky řízení v incidenčních sporech jsou žalobce a žalovaný, není-li dále stanoveno jinak. Není-li dále stanoveno jinak, je buď žalobcem nebo žalovaným v incidenčním sporu insolvenční správce. Vedlejší účastenství v incidenčních sporech je přípustné. (10)

1.5.2 Zahájení insolvenčního řízení

Insolvenční řízení lze zahájit jen na návrh a zahajuje se dnem, kdy insolvenční návrh dojde věcně příslušnému soudu. Pokud není insolvenční návrh opatřen úředně ověřeným podpisem osoby, která jej podala, nebo jejím zaručeným elektronickým podpisem, tak se k němu nepřihlíží. Insolvenční návrh je oprávněn podat dlužník nebo jeho věřitel; jde-li o hrozící úpadek, může insolvenční návrh podat jen dlužník.(10)

1.5.3 Úpadek

„Dlužník je v úpadku, jestliže má:

- a) více věřitelů a
 - b) peněžité závazky po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti a
 - c) tyto závazky není schopen plnit (dále jen "platební neschopnost").
- Má se za to, že dlužník není schopen plnit své peněžité závazky, jestliže:

- a) zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků, nebo
- b) je neplní po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti, nebo
- c) není možné dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek vůči dlužníku výkonem rozhodnutí nebo exekucí, nebo
- d) nesplnil povinnost předložit seznamy (§ 104 odst. 1 insol.zák.), kterou mu uložil insolvenční soud.

Dlužník, který je právnickou osobou nebo fyzickou osobou - podnikatelem, je v úpadku i tehdy, je-li předlužen. O předlužení jde tehdy, má-li dlužník více věřitelů a souhrn jeho závazků převyšuje hodnotu jeho majetku. Při stanovení hodnoty dlužníkovy majetku se přihlíží také k další správě jeho majetku, případně k dalšímu provozování jeho podniku, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník bude moci ve správě majetku nebo v provozu podniku pokračovat. O hrozící úpadek jde tehdy, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých závazků.

Způsobem řešení úpadku nebo hrozícího úpadku dlužníka v insolvenčním řízení (dále jen "způsob řešení úpadku") se rozumí

- a) konkurs,
- b) reorganizace,
- c) oddlužení a
- d) zvláštní způsoby řešení úpadku, které tento zákon stanoví pro určité subjekty nebo pro určité druhy případů.

Rozhodnutím insolvenčního soudu o způsobu řešení úpadku se rozumí,

- a) jde-li prohlášení konkursu na majetek dlužníka (dále jen "rozhodnutí o prohlášení konkursu"),
- b) jde-li o reorganizaci, rozhodnutí o povolení reorganizace a
- c) jde-li o oddlužení, rozhodnutí o povolení oddlužení." (10)

1.5.4 Oddlužení

Pro společné jmění manželů mají význam zejména dvě skupiny případů, tedy konkurz a oddlužení.

Dlužník, který je fyzická osoba, může insolvenčnímu soudu navrhnout, aby jeho úpadek nebo jeho hrozící úpadek řešil oddlužením. Nikdo jiný než dlužník není oprávněn podat návrh na oddlužení. Protože je možnost oddlužení pouze u fyzických osob, může se oddlužení vztahovat i na společné jmění manželů.

Návrh na povolení oddlužení musí dlužník podat spolu s insolvenčním návrhem. Podá-li insolvenční návrh jiná osoba, lze návrh na povolení oddlužení podat nejpozději do 30 dnů od doručení insolvenčního návrhu dlužníku; o tom musí být dlužník při doručení insolvenčního návrhu poučen. Podáním návrhu na povolení oddlužení nejsou dotčeny účinky spojené s nařízením předběžného opatření insolvenčním soudem. Návrh na povolení oddlužení podaný opožděně nebo někým, kdo k tomu nebyl oprávněn, insolvenční soud odmítne rozhodnutím, které doručí dlužníku, osobě, která takový návrh podala, insolvenčnímu správci a věřitelskému výboru. Odvolání může podat pouze osoba, která takový návrh podala.

Návrh na povolení oddlužení musí vedle obecných náležitostí podání obsahovat:

- a) označení dlužníka a osob oprávněných za něho jednat,
- b) údaje o očekávaných příjmech dlužníka v následujících 5 letech,
- c) údaje o příjmech dlužníka za poslední 3 roky.

Návrh na povolení oddlužení lze podat pouze na formuláři; náležitosti formuláře stanoví prováděcí právní předpis. Podobu formuláře zveřejní ministerstvo způsobem umožňujícím dálkový přístup; tato služba nesmí být zpoplatněna.

K návrhu na povolení oddlužení musí dlužník připojit:

- a) seznam majetku a seznam závazků, popřípadě prohlášení o změnách, ke kterým v mezidobí došlo v porovnání se seznamy, které v insolvenčním řízení již dříve předložil,
- b) listiny dokládající údaje o příjmech dlužníka za poslední 3 roky,
- c) písemný souhlas nezajištěného věřitele, který se na tom s dlužníkem dohodl, s tím, že hodnota plnění, které při oddlužení obdrží, bude nižší než 30 % jeho pohledávky.

V seznamu majetku dlužník kromě náležitostí uvedených v § 104 odst. 2 insol.zák. u každé položky tohoto seznamu uvede údaj o době pořízení majetku, o jeho pořizovací ceně a odhad obvyklé ceny majetku ke dni pořízení seznamu. Nejde-li o nemovitosti nebo o majetek, který slouží k zajištění, ocenění znalcem se nevyžaduje. V písemném souhlasu věřitele podle odstavce 1 písm. c) musí být uvedeno, jaká bude nejnižší hodnota plnění, na kterém se s dlužníkem dohodl; podpis věřitele musí být úředně ověřen. Osoby ochotné zavázat se při povolení oddlužení jako spoludlužníci nebo ručitelé dlužníka musí návrh spolupodepsat. Dále musí návrh podepsat i dlužníkův manžel a výslovně uvést, že s povolením oddlužení souhlasí; to neplatí, jestliže oddlužením nemůže být dotčen majetek z nevypořádaného společného jmění manželů, rozsah vyživovacích povinností dlužníka vůči jeho manželu a nezaopatřeným dětem nebo rozsah vyživovacích povinností dlužníkova manžela. Všechny podpisy musí být úředně ověřeny. (10)

1.5.5 Rozhodnutí o návrhu na povolení oddlužení

„ Insolvenční soud zamítne návrh na povolení oddlužení, jestliže se zřetelem ke všem okolnostem lze důvodně předpokládat,

- a) že jím je sledován nepoctivý záměr, nebo
- b) že hodnota plnění, které by při oddlužení obdrželi nezajištění věřitelé, bude nižší než 30 % jejich pohledávek, ledaže tito věřitelé s nižším plněním souhlasí.

Insolvenční soud zamítne návrh na povolení oddlužení i tehdy, jestliže:

- a) jej znovu podala osoba, o jejímž návrhu na povolení oddlužení bylo již dříve rozhodnuto, nebo
- b) dosavadní výsledky řízení dokládají lehkomyšlný nebo nedbalý přístup dlužníka k plnění povinností v insolvenčním řízení.

Na nepoctivý záměr sledovaný návrhem na povolení oddlužení lze usuzovat zejména tehdy, jestliže ohledně dlužníka, jeho zákonného zástupce, jeho statutárního orgánu nebo člena jeho kolektivního statutárního orgánu:

- a) v posledních 5 letech probíhalo insolvenční řízení nebo jiné řízení řešící úpadek takové osoby, a to v závislosti na výsledku takového řízení, nebo
- b) podle výpisu z rejstříku trestů v posledních 5 letech před zahájením insolvenčního řízení proběhlo trestní řízení, které skončilo pravomocným odsouzením pro trestný čin majetkové nebo hospodářské povahy.

Rozhodnutí o zamítnutí návrhu na povolení oddlužení se doručuje dlužníku, osobě, která návrh podala, insolvenčnímu správci a věřitelskému výboru. Odvolání proti němu může podat pouze osoba, která návrh podala.“ (10)

1.5.6 Postavení věřitelů a jejich pohledávek v insolvenčním řízení

Pokud věřitelé uplatňují své pohledávky podáním přihlášky tak se uspokojují v závislosti na způsobu řešení úpadku, a to rozvrhem při konkursu, plněním reorganizačního plánu při reorganizaci nebo plněním při oddlužení, nestanoví-li zákon jinak. Zákon může stanovit, že se uspokojují i někteří věřitelé, kteří nepodávají přihlášku pohledávky, splňují-li zákonem stanovené podmínky.

Zajištění věřitelé uplatňují své pohledávky přihláškou pohledávky, ve které se musí dovolat svého zajištění, uvést okolnosti, které je osvědčují, a připojit listiny, které se toho týkají. To platí i tehdy, jde-li o zajištěné věřitele, kteří mohou pohledávku vůči dlužníku uspokojit pouze z majetku poskytnutého k zajištění.

Zajištění věřitelé se v rozsahu zajištění uspokojují ze zpeněžení věci, práva pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty, jimiž byla jejich pohledávka zajištěna, nestanoví-li zákon

jinak. Pro pořadí jejich uspokojení je rozhodující doba vzniku zástavního práva nebo doba vzniku zajištění. Je-li podle znaleckého posudku vypracovaného v insolvenčním řízení po rozhodnutí o úpadku hodnota zajištění nižší než výše zajištěné pohledávky, považuje se pohledávka co do takto zjištěného rozdílu za pohledávku nezajištěnou. (10)

2. Analýza problému a současná situace

Manželé se starají o svůj majetek a jsou zodpovědní za plnění svých závazků společně a nerozdílně. Vymáhání pohledávek se tudíž vztahuje na oba dva manžele a je na nich jak se na danou situaci připraví. Důležité jsou i možnosti věřitele, který může využít vymáhání pohledávky prostřednictvím exekuce, soudního výkonu rozhodnutí. Pokud je dlužník v úpadku, lze využít některého ze způsobů insolvenčního zákona.

2.1 Dispozice se společným jměním manželů

Majetek tvořící společné jmění manželů, užívají a udržují oba manželé společně. Každý z manželů může vykonávat obvyklou správu majetku náležejícího do společného jmění manželů. V ostatních záležitostech je třeba souhlasu obou manželů; jinak je právní úkon neplatný. Závazky, které tvoří společné jmění manželů, plní oba manželé společně a nerozdílně. Z právních úkonů týkajících se společného jmění manželů jsou oprávněni a povinni oba manželé společně a nerozdílně.

Majetek ve společném jmění manželů nebo jeho část může jeden z manželů použít k podnikání se souhlasem druhého manžela. Souhlas je třeba udělit při prvním použití majetku ve společném jmění manželů nebo jeho části. K dalším právním úkonům souvisejícím s podnikáním již souhlas druhého manžela není třeba.

Manželé mohou smlouvou uzavřenou formou notářského zápisu upravit správu společného jmění odchylně. Stejně mohou upravit správu svého budoucího společného jmění muž a žena, kteří chtějí uzavřít manželství.

Pokud jeden z manželů prodá věc patřící do jejich společného jmění bez souhlasu druhého manžela třetí osobě, může druhý manžel, který souhlas k prodeji nedal, domáhat u soudu žalobu o vydání neoprávněně zadržované věci ze společného jmění manželů. Toto právo má i v době, kdy společné jmění manželů zaniklo, avšak nebylo vypořádáno. Nejčastěji tato situace nastává v rozvodovém řízení, kdy jeden z manželů prodá bez souhlasu druhého třetí osobě – např. osobní automobil. Třetí osoba je pak často nemile překvapena, když druhý manžel proti ní podá žalobu na vydání věci. Nezáleží přitom vůbec na tom, kdo je jako držitel vozidla zapsán na Dopravním

inspektorátu Policie ČR, neboť toto je záležitost ryze evidenční a nemá vliv na vlastnická práva.

Jestliže jeden z manželů uzavře kupní smlouvu o prodeji věci patřící do společného jmění manželů, zpravidla tento prodej vybočuje z rámce obvyklé správy společného jmění manželů. V tomto případě se druhý z manželů může dovolat relativní neplatnosti kupní smlouvy z důvodu svého nesouhlasu s prodejem ve smyslu ustanovení § 145 odst. 2 a ustanovení § 40a obč. zák., neboť v záležitostech netýkajících se obvyklé správy majetku je třeba souhlasu obou manželů, jinak je právní úkon relativně neplatný. (2, str.56)

2.2 Dohoda o vypořádání společného jmění manželů

Když majetek tvořící společné jmění manželů udržují oba dva manželé společně a plní své závazky společně a nerozdílně je dobré sepsat dohodu o vypořádání společného jmění manželů.

Jestliže do společného jmění manželů náleží též nemovitost, nabývá dohoda účinnosti vkladem do katastru nemovitostí. Dohodou nesmí být dotčena práva věřitelů. Neprovede-li se vypořádání dohodou, provede je na návrh některého z manželů soud. Nedošlo-li do tří let od zániku společného jmění manželů k jeho vypořádání dohodou nebo nebyl-li do tří let od jeho zániku podán návrh na jeho vypořádání rozhodnutím soudu, platí ohledně movitých věcí, že se manželé vypořádali podle stavu, v jakém každý z nich věci ze společného jmění manželů pro potřebu svou, své rodiny a domácnosti výlučně jako vlastník užívá. O ostatních movitých věcech a o nemovitých věcech platí, že jsou v podílovém spoluvlastnictví a že podíly obou spoluvlastníků jsou stejné; totéž platí přiměřeně o ostatních majetkových právech, pohledávkách a závazcích manželům společných. Jestliže za trvání manželství společné jmění zaniklo, může být obnoveno jen rozhodnutím soudu vydaným na návrh jednoho z manželů. (2, str. 72). v další kapitole si uvedeme možnosti zániku společného jmění manželství.

2.3 Zánik společného jmění manželů

„Společné jmění manželů zaniká zánikem manželství, tj. smrtí jednoho z manželů, právní moci rozsudku o rozvodu manželství, prohlášením konkurzu na majetek jednoho z manželů, rozhodnutím trestního soudu o propadnutí majetku nebo jeho části či propadnutí věci státu, právní mocí soudního rozsudku o prohlášení manžela za mrtvého nebo pravomocným rozhodnutím soudu o prohlášení manželství za neplatné. “

Při zániku společného jmění manželů se provede vypořádání, při němž se vychází z toho, že podíly obou manželů na majetku patřícím do jejich společného jmění jsou stejné. Každý z manželů je oprávněn požadovat, aby mu bylo uhrazeno, co ze svého vynaložil na společný majetek, a je povinen nahradit, co ze společného majetku bylo vynaloženo na jeho ostatní majetek. Stejně tak se vychází z toho, že závazky obou manželů vzniklé za trvání manželství jsou povinni manželé splnit rovným dílem. Při vypořádání se přihlídně především k potřebám nezletilých dětí, k tomu, jak se každý z manželů staral o rodinu, a k tomu, jak se zasloužil o nabytí a udržení společného jmění. Při určení míry přičinění je třeba vzít též zřetel k péči o děti a k obstarávání společné domácnosti.(2,str.68)

2.4 Porovnání bezpodílového spoluvlastnictví manželů a společného jmění manželů

Protože v platné právní úpravě plní manželé své závazky společně a nerozdílně, je dobré se podívat, jestli to v dřívější právní úpravě bylo stejné nebo nikoliv. Manželé podle právní úpravy platné před 1.8.1998 měli a i podle současné právní úpravy mají v právních úkonech týkajících se bezpodílového spoluvlastnictví manželů (nyní společné jmění manželů), vůči věřitelům postavení solidárních dlužníků ve smyslu ust. § 511 odst. 1 občanského zákoníku, přičemž tato solidarita nemusela a nemusí být založena dohodou manželů s věřiteli, ale vyplývala a vyplývá z právního předpisu, tedy z ust. § 145 odst. 4 obč. zák. (resp. z ust. § 145 odst. 2 obč. zák. ve znění před 1.8.1998). Jedním z předpokladů pro vznik solidární odpovědnosti manželů za takový závazek (t.j. vzniklý z právního úkonu týkajícího se BSM) vedle dalších skutečností (např. zda závazek vznikl z platného právního úkonu) podle

judikatury vztahující se k právní úpravě platné do 1.8.1998 byla skutečnost, že právní úkon týkající se BSM uzavřeli s věřitelem oba manželé, protože z právního úkonu mohli být zavázáni jen její účastníci. Pokud tedy smlouvu jako právní úkon týkající se BSM uzavřeli před 1.8.1998 oba manželé, odpovídali za závazky z něj vzniklé věřiteli oba manželé solidárně, aniž tato solidarita musela být výslovně dohodnuta s věřitelem ve smlouvě, protože se jednalo o solidaritu stanovenou právním předpisem ve smyslu ust. § 511 odst. 1 obč. zákoníku ve znění platném do 1.8.1998. Pokud ji uzavřel jen jeden z manželů, byl zavázán z této smlouvy jen on sám. Tuto solidární povahu závazek neměl podle platné právní úpravy do 1.8.1998 v případě, jestliže závazek byl založen právním úkonem, který se netýkal bezpodílového spoluvlastnictví manželů. Za takové právní úkony považovala soudní praxe právní úkony, na jejichž základě se věc do BSM teprve získávala a to jen v případě, že se právní úkon netýkal společné věci (pokud se jí týkal, tak závazek měl solidární povahu). V takovém případě, tedy pokud se věc do BSM na základě právního úkonu získávala, platilo, že závazek manželů měl solidární povahu jen tehdy, pokud ve smlouvě byla solidarita dohodnuta s věřitelem.

Podle nové právní úpravy společného jmění manželů pokud vznikne jednomu z manželů za trvání manželství jakýkoliv platný závazek (s výjimkou závazků týkajících se majetku, který náleží výhradně jednomu z nich a závazků, jejichž rozsah přesahuje míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů, které převzal jeden z nich bez souhlasu druhého), může věřitel manžela, jemuž takový závazek vznikl, požadovat plnění nejen na něm, ale i na druhém z manželů, který nebyl účastníkem právního úkonu, z něhož takový závazek vznikl. Pokud tedy vznikne jednomu z manželů jakýkoliv platný závazek tvořící SJM (s výjimkou závazků týkajících se majetku, který náleží výhradně jednomu z nich a závazků, jejichž rozsah přesahuje míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů, které převzal jeden z nich bez souhlasu druhého) na základě smlouvy a to např. kupní či úvěrové, na základě smlouvy o vedení běžného účtu anebo i na základě ručitelského, tak dlužníkem z uvedených právních úkonů není jen ten z manželů, jenž je jejich účastníkem, ale dlužníkem je i druhý manžel, jenž tyto smlouvy neuzavřel. Věřitel z těchto právních úkonů nemusí v případě neplnění závazků z nich vzniklých zažalovat jen dlužníka, který s ním tyto

smlouvy uzavřel, ale může zažalovat i jeho manžela, který není účastníkem takového právního úkonu, jako solidárního dlužníka. (13)

2.5 Výkon rozhodnutí

Jedním ze způsobů vymáhání pohledávek ze společného jmění manželů je výkon rozhodnutí. Podle ustanovení § 262a občanského soudního řádu lze nařídit výkon rozhodnutí na majetek, který patří do společného jmění manželů také tehdy, jde – li o vydobytí závazku, který vznikl za trvání manželství jen jednomu z manželů. Za majetek patřící do společného jmění povinného a jeho manžela se pro účely nařízení výkonu rozhodnutí považuje také majetek, který netvoří součást společného jmění manželů jen proto, že byl smlouvou zúžen zákonem stanovený rozsah společného jmění manželů nebo že byl smlouvou vyhrazen vznik společného jmění ke dni zániku manželství.

Rozhodující skutečností tedy je, že závazek vznikl za trvání manželství. Ke smlouvě, kterou byl zúžen zákonem stanovený rozsah společného jmění manželů o majetek, který patřil do společného jmění v době vzniku vymáhané pohledávky, se při výkonu rozhodnutí nepřihlíží. Prakticky stejný obsah má i ustanovení § 42 exekučního řádu, podle kterého lze ve shora uvedených případech provést exekuci na majetek patřící do společného jmění manželů a k výše uvedeným smlouvám se při provádění exekuce nepřihlíží. (2, str. 85)

2.5.1 Výkon rozhodnutí a společné jmění manželů

S výkonem rozhodnutí vyvstává otázka, kdy lze postihnout majetek ve společném jmění manželů. Předmětem výkonu rozhodnutí může být majetek jen jednoho z manželů, který naspadá do společného jmění, tak i závazek společný oběma manželům.

V rámci výkonu rozhodnutí je třeba rozlišovat jeho nařízení a jeho provedení; platí, že skutečnost, že byl ohledně určitého majetku nařízen výkon rozhodnutí, ještě neznamená, že ohledně tohoto majetku bude také proveden. Při nařízení výkonu rozhodnutí lze do něj zahrnout majetek, který ve skutečnosti předmětem vlastního výkonu být nemusí a

nemá, neboť k němu má třetí osoba právo, který výkon rozhodnutí nepřipouští. Pokud by totiž existence takového práva měla být zkoumána již při nařízení výkonu rozhodnutí, bylo by třeba provádět mnohdy náročné dokazování a účel nařízení výkonu by tak mohl být zmařen. Proto právo připouští, aby byl výkon rozhodnutí nařízen i na takové věci, ke kterým má třetí osoba právo výkon nepřipouštějící, zejména právo vlastnické či spoluvlastnické. Je-li ohledně takové věci výkon nařízen, může se dotčená třetí osoba domáhat vyloučení věci z výkonu rozhodnutí vylučovací (excindační) žalobou. To platí i pro společné jmění manželů.

Občanský soudní řád připouští, aby výkon rozhodnutí na majetek patřící do společného jmění manželů byl nařízen také tehdy, jde – li o vydobytí závazku, který vznikl za trvání manželství jen jednomu z manželů.

Za majetek patřící do společného jmění povinného a jeho manžela se přitom pro účely nařízení výkonu rozhodnutí považuje také majetek, který netvoří součást společného jmění manželů jen proto, že byl smlouvou zúžen zákonem stanovený rozsah společného jmění manželů nebo že byl smlouvou vyhrazen vznik společného jmění ke dni zániku manželství. Ovšem skutečnost, že výkon rozhodnutí byl nařízen na majetek ve společném jmění manželů k vymožení závazku, který do společného jmění nevchází, ještě nutně neznamená, že tento majetek musí být výkonem též postižen. Zákon totiž zjevně vychází z toho, že právo druhého manžela k majetku ve společném jmění manželů je právem, které nepřipouští výkon rozhodnutí, a proto poskytuje – patrně s výjimkou případů uvedených v § 262a odst. 2 OSŘ druhému manželovi obdobně excindační žalobu v případech uvedených v § 267 odst. 2 OSŘ

Po doručení usnesení o nařízení exekuce nesmí povinný nakládat se svým majetkem včetně nemovitostí a majetku patřící do společného jmění manželů. Právní úkon, kterým povinný poruší tuto povinnost, je neplatný (ustanovení § 44 odst. 7 exekučního řádu).

I když zákon zavazuje manžely k solidárnímu plnění závazků (srov. § 145 odst. 3, 4 obč. zák.), nelze na podkladě exekučního titulu, jenž jako povinného označuje jen jednoho z nich, nařídit (a provést) výkon (exekuci) proti druhému manželu.(1, str.95)

2.5.2 Vylučovací žaloba

Druhý manžel se může bránit proti nařízení výkonu rozhodnutí podáním tzv. excindační neboli vylučovací žaloby dle ustanovení § 267 občanského soudního řádu. Podle tohoto ustanovení lze úspěšně postupovat, pokud byl nařízeným výkonem rozhodnutí poškozen majetek patřící do společného jmění manželů, nebo který se považuje za součást společného jmění manželů, avšak vymáhaný závazek vznikl za trvání manželství jen jednomu z manželů při používání majetku, který podle smlouvy o zúžení zákonem stanoveného rozsahu společného jmění manželů nebo podle smlouvy o vyhrazení vzniku společného jmění ke dni zániku manželství nepatřil do společného jmění manželů a oprávněnému byl v době vzniku vymáhané pohledávky znám obsah této smlouvy. Předmětem žaloby je vyloučení věci, práva nebo jiné hodnoty z již nařízené exekuce.

V petitu žaloby je třeba tuto věc, právo nebo jinou majetkovou hodnotu, která má být z výkonu rozhodnutí vyloučena, přesně označit.

Vylučovací žalobu je třeba podat urychleně, dokud věci nebyly prodány v dražbě, poté by bylo možné domáhat se na oprávněném pouze vydání výtěžku z prodeje.

„Manžel povinného musí v tomto řízení prokázat, že vymáhaná pohledávka vznikla před uzavřením manželství, nebo že smlouva o zúžení zákonem stanoveného rozsahu společného jmění nebo smlouva o vyhrazení vzniku společného jmění ke dni zániku manželství byla uzavřena a stala se účinnou před vznikem vymáhané pohledávky a současně oprávněnému byl v době vzniku pohledávky znám obsah těchto smluv, nebo že vymáhaná pohledávka vznikla za trvání manželství pouze povinnému při používání majetku, který náležel výlučně povinnému z důvodu, že jej nabyt před manželstvím, dědictvím, darem, za majetek náležející do jeho výlučného majetku nebo podle restitučních předpisů, který měl ve vlastnictví již před uzavřením manželství, nebo který mu byl vydán jako právnímu nástupci původního vlastníka, nebo že slouží podle své povahy jen jeho osobní spotřebě.“

Vylučovací žaloba však nemůže být úspěšná v případě, že vymáhaná pohledávka vznikla tak, že se jeden z manželů zavázal bez souhlasu druhého manžela k plnění, které přesahuje míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů. (2, str.87)

2.5.3 Dohoda o vypořádání společného jmění manželů vůči věřitelům

Pokud rozvedení manželé uzavřou dohodu o vypořádání svého zaniklého společného jmění tak, že manžel povinného je výlučným vlastníkem věcí, které jsou postiženy nařízením exekuce, je třeba vzít v úvahu ustanovení § 150 odst. 2 obč. zák., podle něhož nesmí být dohodou manželů o vypořádání jejich společného jmění dotčena práva věřitelů. Zákonodárce se tímto ustanovením snaží chránit věřitele, a proto lze předpokládat, že ustanovení dohody o vypořádání jmění manželů poškozující věřitele budou ve vztahu k věřitelům neúčinná. (2, str.88)

2.5.4 Nevýhody soudního výkonu rozhodnutí

Předností exekuce realizované prostřednictvím soudního exekutora, je na rozdíl od výkonu vedeného soudem zejména rychlost řízení a samostatnost příslušného exekutora, který sám rozhoduje o způsobu exekuce, a také obstarává veškeré nezbytné úkony v dané věci. Rychlost řízení je mimo jiné dána také tím, že odměna soudního exekutora je vázána až na samotné provedení exekuce. Samozřejmě se tedy exekutor bude vždy snažit o její pokud možno rychlý průběh. Jinak řečeno, čím dříve exekutor vymůže vykonávanou pohledávku, tím dříve také získá svoji odměnu, kterou si jako součást vymáhané pohledávky vymůže po povinném současně s exekuvanou pohledávkou. Naopak výkon rozhodnutí soudem je často poznamenán komplikacemi a prodleními, které mnohdy provázejí i další úkony realizované prostřednictvím státní správy. Vedle rychlosti výkonu pohledávky ze strany soudního exekutora je potřeba vyzdvihnout i jeho samostatnost při realizaci exekuce. Způsob výkonu rozhodnutí soudem je často vázán na rozhodnutí a uvážení oprávněného, který je v řadě případů povinen přímo určit způsob, kterým má být exekuce provedena a také označit související skutečnosti (např. specifikovat nemovitost, která má být předmětem exekuce prodejem nemovitostí, nebo určit účet, vůči němuž má být vedena exekuce příkázáním pohledávky apod.). Naopak soudní exekutor sám rozhoduje dle svého uvážení jak o způsobu konkrétního výkonu rozhodnutí, tak též samostatně zjišťuje a shromažďuje informace a skutečnosti nezbytné k provedení exekuce. (4, str.83)

2.6 Zánik a vypořádání společného jmění manželů podle insolvenčního zákona

Způsobem řešení úpadku nebo hrozícího úpadku dlužníka v insolvenčním řízení je podle nového insolvenčního zákona nadále a) konkurz, b) reorganizace, c) oddlužení a d) zvláštní způsoby řešení úpadku, které tento zákon stanoví pro určité subjekty nebo pro určité druhy případů. Pro společné jmění manželů mají význam zejména dvě skupiny případů, tedy konkurz a oddlužení. O způsobu řešení úpadku rozhoduje insolvenční soud v těchto případech o prohlášení konkurzu na majetek dlužníka (rozhodnutí o prohlášení konkurzu) nebo rozhodnutím o povolení oddlužení.

Je-li dlužník v úpadku (§ 3 insol.zák.), prohlásí soud na jeho majetek konkurz (§ 244 insol. zák.). Prohlášením konkurzu zaniká společné jmění dlužníka a jeho manžela, po dobu trvání konkurzu nemůže vzniknout nové a na insolvenčního správce přechází oprávnění uzavřít dohodu o vypořádání společného jmění manželů nebo navrhnout jeho vypořádání u soudu. Do majetkové podstaty, kterou tvoří majetek určený k uspokojení dlužnickových věřitelů, se zahrne i majetek ve společném jmění dlužníka a jeho manžela, přičemž doba rozhodná pro určení, který majetek ze společného jmění bude do majetkové podstaty zahrnut, se určuje jinak v případě, že insolvenční návrh podal dlužník, a jinak, podal-li jej věřitel. Skutečnost, že veškerý společný majetek byl zahrnut do majetkové podstaty, ještě neznamená, že z něj budou také věřitelé uspokojeni (ovšem s výjimkou části společného jmění manželů, kterou dlužník použil se souhlasem manžela k podnikání, neboť podle § 270 odst. 2 insol. zák. tato část spadá při vypořádání společného jmění manželů vždy do majetkové podstaty).

Prohlášením konkurzu totiž zaniká společné jmění dlužníka a jeho manžela; byl-li vznik společného jmění dlužníka a jeho manžela vyhrazen ke dni zániku manželství, má prohlášení konkurzu stejné majetkoprávní účinky jako zánik manželství. Proto se prohlášení konkurzu provede vypořádání společného jmění manželů, které zaniklo prohlášením konkurzu, stejně jako vypořádání společného jmění manželů již dříve zaniklého, ale dosud nevypořádaného, a také společné jmění, které bylo již dříve zúženou smlouvou nebo rozhodnutím soudu a do prohlášení konkurzu nebylo vypořádáno.

Probíhá-li soudní řízení o vypořádání již dříve zaniklého společného jmění, prohlášením konkurzu se nepřerušuje, ovšem místo úpadce do něj vstupuje správce konkurzní podstaty. K uspokojení pohledávek věřitelů pak může sloužit jen majetek, který byl přikázán úpadci. Nelze-li však provést vypořádání společného jmění manželů proto, že závazky dlužníka, které z něj mohou být uspokojeny, jsou vyšší než majetek, který náleží do společného jmění manželů, zahrne se celý majetek náležející do společného jmění manželů do majetkové podstaty (§ 274 insol.zák.). Zákon nedává výslovnou odpověď na otázku, jaká jsou v tomto případě práva druhého manžela, zejména zda má možnost ochránit svůj vypořádací podíl. (1, str.242)

2.6.1 Srovnání oddlužení a konkursu

Pro společné jmění manželů mají význam zejména konkurs a oddlužení. Oddlužení je určeno pouze fyzickým osobám. Soud povolí oddlužení pouze tehdy, pokud lze důvodně očekávat, že nezajištění věřitelé obdrží ve výsledku (po úhradě nákladů insolvenčního řízení a uspokojení zajištěných věřitelů z výtěžku zpeněžení majetku, který byl poskytnut jako zajištění) alespoň 30 % svých pohledávek (ledaže by souhlasili s nižším uspokojením), a pokud oddlužením není sledován nepoctivý záměr. Zbytky dluhů zanikají. Konkurs je způsob řešení úpadku spočívající v tom, že na základě rozhodnutí o prohlášení konkursu jsou zjištěné pohledávky věřitelů zásadně poměrně uspokojeny z výnosu zpeněžení majetkové podstaty s tím, že neuspokojené pohledávky nebo jejich části nezanikají. Na rozdíl od oddlužení konkurzem může projít každý a zbytky dluhů nezanikají. (11)

2.6.2 Protikrizová novela insolvenčního zákona

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů nabyt účinnosti 1. 1. 2008 a přinesl do oblasti úpadkového práva nové postupy a instituty. Zákon klade důraz na posílení práv věřitelů, podpory nelikvidačních způsobů řešení dlužníkovy úpadku a v neposlední řadě i posílení transparentnosti a publicity probíhajících řízení. V roce 2008 bylo podáno 5 306

insolvenčních návrhů, což je srovnatelný nápad jako v letech předcházejících; z tohoto počtu bylo podáno 1713 návrhů na oddlužení, 14 návrhů na povolení reorganizace a 1161 návrhů na řešení dlužníkovy úpadku konkursem. Po vyhodnocení prvního roku aplikační praxe se ukazuje, že zvolená cesta vyjádřená v insolvenčním zákoně je správná a navrhované úpravy jsou reakcí na poznatky aplikační praxe a aktuální ekonomickou situaci, s cílem precizovat stávající systém úpadkového práva.

Cílem nové právní úpravy je prevence před negativními dopady ekonomické krize, posílení stávajících specifických účinků úpadkového práva tak, aby při respektování společného zájmu dlužníkových věřitelů bylo zachováno co nejvíce funkčních subjektů (dlužníků) na trhu. Další navržené kroky směřují k posílení ochrany subjektů v insolvenčním řízení, a to omezením možnosti jednostranného započtení pohledávek dlužníkovými věřiteli, odstraněním povinnosti dlužníka podat na sebe insolvenční návrh při předlužení a zjemněním důsledků oddlužení pro poctivé dlužníky.

Navržené změny jsou oddlužení formou splátkového kalendáře tak, aby podporovalo řešení úpadku dlužníky – fyzickými osobami, aby si zachovaly i nezbytnou míru sociálního statusu. Soud bude moci na návrh dlužníka ve vymezeném rozsahu upravit výši splátek při oddlužení bude-li to s přihlédnutím k celkové sumě pohledávek dlužníkových věřitelů a k zákonem požadované míře uspokojení věřitelů dovolovat skladba dlužníkových stálých příjmů. Tím se zmírní sociální dopady úpadků na další sociální skupiny prostřednictvím institutu oddlužení.

Další navrhovaná změna je oddlužení formou splátkového kalendáře u dlužníka, jehož další majetek slouží k zajištění pohledávek věřitelů, nepovede automaticky ke zpeněžení zajištěného dlužníkovy majetku. Cílem této změny je ochrana hypotečních úvěrů. Když věřitel souhlasí s odkladem zpeněžení zmírní důsledky úpadku pro dlužníka, aniž by zajištěný věřitel přišel o možnost uspokojení pohledávky ze zajištění.

Změna v institutu úvěrového financování vychází ze základního zadání, jímž je umožnit, aby krizové stavy, v nichž se ocitá provozuschopný podnik, nebyly zbytečně řešeny konkursem. Tímto se má garantovat věřitelům vyšší míra jistoty, kteří poskytnou „podniku v krizi“ peněžní prostředky, které poskytnou dlužníkovi určitou šanci, aby vyřešil úpadkovou situaci jinak než likvidační formou úpadku (konkursem).

Dosavadním zajištěným věřitelům se současně garantuje přednostní právo uzavřít smlouvu o úvěrovém financování.

Ve spojení se změnami zabývající se oddlužením se zpřesňuje také formulace týkající se pohledávek za majetkovou podstatou v § 168 odst. 2 písm. f) tak, aby zejména při schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře bylo postaveno najisto, že nové pohledávky vznikající vůči dlužníku v průběhu doby trvání splátkového kalendáře, nebudou bez dalšího získávat (pro případ, že dojde k přeměně oddlužení v konkurs) přednostní pořadí na úkor těch věřitelů, kteří dlužníku dali šanci oddlužit se.

Zásadní změnou je odklon od striktního dodržování zásady, kdy dlužník musí mezi věřitele rozdělovat část svého příjmu ve stejném rozsahu, v jakým by jeho příjem mohl být postižen výkonem rozhodnutí pro přednostní pohledávku. Dlužníkovi bude umožněno rozdělovat částku nižší, ovšem jen tehdy, nabízí-li míru celkového uspokojení svých nezajištěných věřitelů 50% a více než při základní variantě 30% a více. (13)

2.7 Závěr analýzy

Nejvhodnější by bylo před vstupem do manželství uzavřít předmanželskou smlouvu. Sepsání této smlouvy ochrání nezadluženého manžela, aby závazek jeho zadluženého manžela nebyl vymáhán i po něm. Pokud manželé nesepíší předmanželskou smlouvu, tak je vhodné, aby provedli zúžení společného jmění manželů. Pokud k zúžení společného jmění manželů dojde před vznikem vymahatelné pohledávky, tak by nezadlužený manžel měl být také chráněn, aby se ho vymáhání nedotklo, ale oprávněnému musí být znám obsah této smlouvy. Z analýzy vyplývá, že nejefektivnější a nejrychlejší způsob vymáhání pohledávek je prostřednictvím soudního exekutora. V nové úpravě insolvenčního zákona se zmírní důsledky úpadku dlužníka, aby si zachoval i nezbytnou míru sociálního statusu.

3. Vlastní návrhy řešení

Dle mého názoru má každé řešení své nedostatky. Právní úprava, ať bude jakákoliv, nikdy nebude stoprocentní, jak z pohledu dlužníka nebo věřitele.

Výhody exekuce prostřednictvím soudního exekutora je rychlost řízení a samostatnost exekutora. Exekutor rozhoduje o způsobu provedení exekuce a shromažďuje informace k provedení exekuce. Rychlost exekutora v řízení je dána tím, že odměna exekutora je vázána až na samotné provedení exekuce. Proto se exekutor bude snažit o co nejrychlejší vymožení dané pohledávky. Dále je velická výhoda, že exekutor může využít veškerých zákonných prostředků k vymožení pohledávek. U exekučního řízení se ale může stát, že exekutor zabaví věc, která ve skutečnosti patří někomu jinému. V takovém případě může ten, ko mu patří zabavená věc, podat vylučovací žalobu k soudu. Další problém je pokud dlužník nemá žádný majetek. V takovém případě je vymožení dluhu nemožné a náklady exekučního řízení nese oprávněný. Takové řešení se mi zdá nevyhovující pro věřitele, ale na druhou stranu nevidím jinou možnost jak zaplatit vzniklé náklady.

Soudní výkon rozhodnutí doprovází řada prodlení a komplikací. U výkonu rozhodnutí soudem rozhoduje o způsobu výkonu rozhodnutí oprávněný. Musí označit související skutečnosti a narozdíl od exekuce, je tu jen jeden způsob výkonu rozhodnutí. Toto bych změnila. Dle mého názoru by bylo vhodnější, aby zde byla možnost využití více způsobů výkonu rozhodnutí najednou a ne postupně. Kdyby byly možnost použití více způsobů najednou, mohlo by být celé soudní řízení kratší. Dále navrhuji řešit přednostně účelově podaná odvolání. Tento návrh bude ale asi těžko realizovatelný. Myslím si, že je těžké takové odvolání rozlišit. Celkově bych navrhovala zkrátit dobu soudního řízení.

Pokud by chtěl dlužník řešit svoji závažnou situaci má další možnost a to podat insolvenční návrh. Soud přezkoumá dlužníkovu situaci. Pokud bude prohlášen úpadek, bude se rozhodovat o způsobu jeho řešení. Pokud je dlužník nepodnikatelský subjekt, tak je to konkurz nebo odlužení. Podání insolvenčního návrhu může být to nejlepší řešení pro dlužníka, protože už neprobíhá exekutorské řízení a podáním a schválením návrhu na oddlužení, po vyplacení 30% pohledávek věřitelům, zanikají zbytky dluhů.

Toto řešení bývá ale nejdražší, proto je nejspíš lepší řešit danou situaci jiným způsobem. Vláda v dubnu schválila protikrizovou novelu insolvenčního zákona uvedenou výše. S uvedenými návrhy souhlasím. Například oddlužení formou splátkového kalendáře a aby zůstalo zachováno co nejvíc funkčních podniků tím, že na provozuschopný podnik, i když bude v krizi, nebude hned vyhlášen konkurs.

Velkou výhodou v problematice vymáhání pohledávek ze společného jmění manželů shledávám v možnosti zúžení společného jmění manželů až na věci tvořící obvyklé vybavení domácnosti. Tuto výhodu mají v nové právní úpravě i snoubenci. Nejvhodnější před vstupem do manželství je této možnosti využít a připravit se tak na možné budoucí problémy. Pokud jeden z manželů pořizuje dražší věc je dobré si schovat doklad. Jak jsem již zmínila v exekutorském řízení může exekutor zabavit věc, která nepatří dlužníkovi a pak by bylo těžké dokazovat, že věc nepatří dlužníkovi, ale druhému manželovi. Dále se mi nelíbí, že jeden z manželů by měl splatit závazek za druhého, pokud by bylo jasné, že závazek vznikl druhému manželovi. Toto by bylo sice nevýhodné pro věřitele, ale značně by to ulevilo druhému manželovi, který třeba i o dluhu nevěděl.

Myslím si, že společné jmění manželů má do určité míry své opodstatnění, protože se v manželství všechny věci kupují společně. Pokud manželé nemají zúžené společné jmění, musí si být vědomi toho, že i dluhy jsou společné. Myslím si, že většina párů toto podceňuje a dle mého názoru se možnosti zúžení společného jmění příliš nevyužívá. Velkou roli zde zřejmě hraje malá informovanost, proto bych navrhovala, aby před vstupem do manželství, manželské páry vždy podepsaly buď předmanželskou smlouvu nebo prohlášení, že si jsou vědomi co obnáší společné jmění manželů. Předmanželská smlouva je stoprocentní ochrana, že vymáhání závazku nepostihne druhého nezadluženého manžela.

Závěr

Cílem mé práce bylo zjistit a rozebrat nedostatky právní úpravy týkající se problematiky vymáhání pohledávek ze společného jmění manželů a předložit návrhy na zlepšení efektivnosti vymáhání těchto pohledávek.

V kapitole teoretická východiska práce jsem popsala historický vývoj právní úpravy majetkového společenství manželů. Popsala jsem zde podstatu společného jmění manželů, možnosti změny rozsahu společného jmění manželů. Uvedla jsem zde základní informace ohledně exekuce, soudního výkonu rozhodnutí a insolvence.

V kapitole analýza problému a současná situace jsem se snažila rozebrat současnou právní úpravu společného jmění manželů a poukázat na rozdíly od předchozí právní úpravy. Popisuji zde jeden ze způsobů vymáhání pohledávek a to výkon rozhodnutí a rozebírám jeho nedostatky. Zabývám se zde také novou úpravou insolvenčního zákona.

Třetí kapitola vlastní návrhy řešení obsahuje nedostatky právní úpravy společného jmění manželů, exekuce, soudního výkonu rozhodnutí a insolvence. Uvádím návrhy na zlepšení současného stavu vymáhání pohledávek.

Dle mého názoru jsem svého cíle dosáhla, ale současně jsem dospěla ke zjištění, že stoprocentní řešení této problematiky není možné. V některých případech může být poškozen věřitel, v jiných zase dlužník. Přesto ale považuji za obecně dobré řešení vznik exekučního zákona, protože dříve byly, dle mého názoru, dluhy hůře vymahatelné než dnes. Myslím si, že exekuční řízení je nejefektivnější a nejrychlejší způsob vymáhání pohledávek ze společného jmění manželů.

Seznam použitých zdrojů

Monografie

- [1] DVOŘÁK, J., SPÁČIL, J. *Společné jmění manželů v teorii a judikatuře*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2007. 264 s. ISBN 978-80-7357-262-4
- [2] DVOŘÁKOVÁ ZÁVODSKÁ, J., FRANCOVÁ, M. *Rozvody, rozchody a zánik partnerství*. Praha: ASPI, 2008. 256 s. ISBN 978-80-7357-350-8
- [3] NOVÁK, T., POKORNÁ, A. *Peníze a manželství*. Praha: Grada Publishing, 2007. 128 s. ISBN 978-80-247-1618-3
- [4] NAVRÁTILOVÁ, H., PHILIPPI, T., RIŠKO, P., VAIGERT, D. *Pohledávky právní příručka věřitele*. Brno: Computer press, 2006. 272 s. ISBN 80-251-0881-3
- [5] TOMSA, J., TOMSA, T. *Jak vymáhat pohledávky*. Ostrava: Montanex, 2004. 117 s.

Zákony

- [6] zákon č. 99/1963 Sb., *občanský soudní řád*, ve znění pozdějších předpisů
- [7] zákon č. 40/1964 Sb., *občanský zákoník*, ve znění pozdějších předpisů
- [8] zákon č. 513/1991 Sb., *obchodní zákoník*, ve znění pozdějších předpisů
- [9] zákon č. 120/2001 Sb., *o soudních exekutorech a exekuční činnosti*, ve znění pozdějších předpisů
- [10] zákon č. 182/2006 Sb., *o úpadku a způsobech jeho řešení*, ve znění pozdějších předpisů

Internetové adresy

[11] *Oddlužení* [online]. Brno : Kancelář veřejného ochránce práv, c2008 [cit. 2009-0518]. Dostupný z WWW: <<http://www.ochrance.cz/ombudsman/kontakt.php>>.

Interní materiály paní Judr. Edity Lebedové

[12] Smlouva o vypořádání vzájemných majetkových vztahů
a společného bydlení pro dobu po rozvodu manželství

[13] Interní materiály Ing. Jany Polachové, správce konkurzní podstaty

Seznam příloh

Příloha č.1: Žaloba na rozvod

Příloha č.2: Žaloba na vypořádání společného jmění manželů

Příloha č.3: Smlouva o vypořádání vzájemných majetkových vztahů
a společného bydlení pro dobu po rozvodu manželství

Příloha č.1: Žaloba na rozvod

Okresní soud v

Žalobkyně: C, roz., bytemč.p./č.or.....,

PSC:

Žalovaný: D, bytemč.p./č.or., PSC:

Kolek 1000,- Kč

Žaloba

na rozvod manželství

Dvojmo

Přílohy dle textu

I. Manželství se žalovaným jsme uzavřeli dnepřed
v

U obou se jedná o první manželství, oba jsme státními příslušníky ČR a národnosti české. Z našeho manželství se narodily tři děti – dnes již zletilá.....dne.....zletilý.....dne.....a dosud nezl.dne.....Naše společné bydliště je v okrese.....

Současně s touto žalobou podávám u zdejšího soudu návrh na úpravu rodičovské zodpovědnosti pro dobu po rozvodu ohledně nezl.

Důkaz: - oddacím listem

-kopií návrhu na úpravu rodičovské zodpovědnosti k nezl.

který v příloze připojuji

II. Manželství jsme uzavřeli asi po tříleté známosti z citových důvodů. Po svatbě jsme bydleli ve vlastním bytě. V roce..... se nám narodila dcera, v rocesyn..... a v rocesyn.....

V roce.....jsme se přestěhovali do rodinného domu v.....

Vzhledem k tomu, že žalovaný byl časově velmi zaneprázdněn povinnostmi v zaměstnání, řídila jsem celou stavbu tohoto domu, pečovala jsem o domácnost, o děti i o naši rekreační chalupu. Žalovaný se věnoval pouze své práci a svým zálibám.

Naše manželství považuji za spokojené do roku.....V té době se velice změnilo chování žalovaného, a to zejména chování vůči mně. Žalovaný mi řekl, že mě nemá rád. Žalovaný se začal chovat stále více cholericky vůči mně i dětem a začal si žít po svém. Trávil sám, případně s dětmi beze mě, víkendy i dovolené. V létě roku..... jsem se dozvěděla, že má žalovaný známost.

Po dobu více jak jednoho roku nevedu se žalovaným společnou domácnost. Dovolené a volný čas trávíme každý zvlášť. Intimně spolu nežijeme po dobu tří let.

K žalovanému nemám v současné době již žádný citový vztah a nemám zájem v manželství nadále setrvat, neboť je hluboce a trvale rozvrácené. O situaci jsem se žalovaným hovořila a žalovaný m isdělil, že s rozvodem souhlasí.

Důkaz: - výslechem účastníků

-s výhradou důkazů dalších

S ohledem na shora uvedené skutečnosti navrhuji, aby soud vydal

rozsudek:

Manželství žalobkyně, roz.a
žalovaného....., uzavřené dnepřed.....

V.....,

se rozvádí.

Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

V..... dne

.....

Žalobkyně C

(2, str.128)

Příloha č.2: Žaloba na vypořádání společného jmění manželů

Okresní soud v

Žalobkyně X, bytemč.p./č.or.PSC:

Žalovaný Y, bytemč.p./č.or. PSC:

Žaloba

na vypořádání společného jmění manželů

Dvojmo

Přílohy dle textu

I. Manželství, které jsem se žalovaným uzavřela dne, bylo rozvedeno rozsudkem Okresního soudu v ze dne, čj., který nabyl právní moci dne.....

Důkaz: - se spisem zdejšího soudu, čj., který nechť soud připojí.

II. V době manželství jsme se žalovaným nabyli do našeho společného jmění manželů tyto věci, které jsou nyní v držení žalovaného:

1. televizor zn.- rok za,- Kč,
2. DVD zn.- rok za,- Kč,
3. kuchyňská linka zn. včetně sporáku a digestoře – rok
za.....,- Kč
4. kuchyňský stůl – rok..... za,- Kč,
5. židle 4 ks- rokza.....,- Kč,

6. lednice zn.- rokza,- Kč,

Dále jsme nabyli do společného jmění tyto movité věci, které jsou v mém držení:

7. automatická pračka zn.

8. 1 postel

Žalovaný provedl v době našeho manželství stavební úpravy do svého rodinného

domu čp. v, který je ve spoluvlastnictví žalovaného. Jednalo se o tyto stavební úpravy:

9. montáž a dodávka dřevěné plovoucí podlahy za,- Kč,

10.tepelné izolace za,- Kč,

11.sádrokartonové konstrukce za,- Kč,

12.plastová okna za,- Kč,

Dále patří do SJM:

13. cenné papíry, které žalovaný pořídil v době trvání našeho manželství

14.finanční prostředky na účtech na jméno žalovaného dle stavu ke dni právní moci rozsudku našeho manželství

Důkaz: - znaleckými posudky znalce z oboru ekonomika ohledně hodnoty

-údaji o cenných papírech a účtech na jméno žalovaného, které nechť zdělí soudu žalovaný

III. Se žalovaným jsem se pokoušela dohodnout, dne..... ajsem

mu zaslala dopisy, na které jsem doposud neobdržela odpovědi, a proto mi nezbývá než podat žalobu u soudu.

Důkaz: – dopisy žalovanému ze den a

- výsledkem účastníků

s výhradou důkazů dalších

S ohledem na shora uvedené skutečnosti navrhuji, aby soud po provedeném řízení vydal

rozsudek:

Z zaniklého společného jmění účastníků se přikazují do výlučného vlastnictví žalobkyně věci....., do výlučného vlastnictví žalovaného se přikazují věci.....

Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni na vyrovnání jejího podílu částku..... ,-Kč, kterou si vyhrazuji specifikovat po obdržení znaleckých posudků, a to do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Žalovaný je dále povinen nahradit náklady řízení žalobkyně do tří dnů od právní moci rozsudku.

V..... dne

.....

Žalobkyně X

(2, str. 156)

Příloha č.3: Smlouva o vypořádání vzájemných majetkových vztahů
a společného bydlení pro dobu po rozvodu manželství

Manželé:

Dana Nová,

nar., trvale bytem.....

a

Eduard Nový,

nar., trvale bytem, PSČ

uzavírají níže uvedeného dne, měsíce a roku tuto smlouvu:

I.

Předmětem této smlouvy je dohoda účastníků o majetkových vztazích upravující pro dobu po rozvodu manželství vypořádání vzájemných majetkových vztahů, práv a povinností společného bydlení, a to za účelem uskutečnění rozvodu na základě ustanovení § 24a zákona o rodině v platném znění.

II.

Dne..... uzavřeli účastníci manželství. Dana Nová hodlá bez zbytečného odkladu po podpisu této smlouvy doručit Okresnímu soudu ve návrh na rozvod tohoto manželství. Eduard Nový podpisem této dohody prohlašuje, že se k návrhu na rozvod manželství připojuje a s rozvodem manželství souhlasí.

III.

Účastníci prohlašují, že dne uzavřeli Smlouvu o zúžení zákonem stanoveného rozsahu společného jmění manželů, a to formou notářského zápisu z téhož dne sepsaného JUDr....., notářem se sídlem v, č.j. (kopie tohoto notářského zápisu je přílohou č. 1 této smlouvy). Oba účastníci shodně prohlašují, že ve společném jmění manželů nejsou žádné věci, které by měly být předmětem vypořádání. Drobné obvyklé věci movité, které tvořily vybavení domácnosti jsou k datu podpisu této dohody vypořádány na základě vzájemné dohody.

IV.

Vyjde-li po uzavření této smlouvy najevo existence věcí, jichž si účastníci nebyli vědomi, dohodli se účastníci tak, že vlastníkem se stává ten z manželů, který danou věc ke dni uzavření této smlouvy užívá.

V.

Smluvní strany shodně prohlašují, že v současné době spolu nebydlí. Dana Nová bydlí v podnájmu na adrese Eduard Nový bydlí u svých rodičů na adrese Účastníci prohlašují, že si ohledně bydlení nečiní vůči druhému z účastníků žádné nároky.

VI.

Tato smlouva má charakter smlouvy s odkládací podmínkou. Smlouva je platná ke dni jejího podpisu s tím, že její účinnost se odkládá na dobu po rozvodu manželství mezi účastníky. Smlouva nabude účinnosti právní mocí rozsudku, jímž se manželství účastníků rozvádí.

Tato smlouva je sepsána ve trojím vyhotovení. Účastníci obdrží po jednom vyhotovení, jedno vyhotovení je určeno pro potřebu Okresního soudu ve

Vdne

Dana Nová

Eduard Nový

(12)

